

Dost və strateji tərəfdaşlar

◆ Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Macarıstana rəsmi səfəri

Budapeştin Beynəlxalq Hava Limanında qarşılama

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev yanvarın 29-da Macarıstana rəsmi səfər edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, hər iki ölkənin dövlət bayraqlarının dalğalandığı Budapeştin Ferents List adına Beynəlxalq Hava Limanında dövlətimizin başçısının şərəfinə fəxri qarovul dəstəsi düzülüb.

Prezident İlham Əliyevi və birinci xanım Mehriban Əliyevanı Macarıstanın müdafiə naziri Kriştóf Salay-Bobrovniczky, Macarıstan Prezidentinin xarici əlaqələr və diplomatiya üzrə müşaviri Kriştóf Altus və digər rəsmi şəxslər qarşıladılar.

Rəsmi qarşılama mərasimi

Budapeştdə naməlum əsgərin məzarını ziyarət

Prezidentlərin təkbətək görüşü

Geniş tərkibdə görüş

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Macarıstanın Baş naziri Viktor Orban ilə geniş tərkibdə görüşü

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Macarıstanın Baş naziri Viktor Orban ilə məhdud tərkibdə görüşü

Budapeştdə Azərbaycan-Macarıstan sənədləri imzalanıb

Prezident İlham Əliyev və Baş nazir Viktor Orban mətbuata bəyanatlarla çıxış ediblər

“Mən son on ildə Prezident Əliyevdən o qədər çox şey öyrənmişəm ki...”

Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyevanın Budapeştdə Macarıstanın Baş nazirinin xanımı ilə görüşü olub

Səfər başa çatdı

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Macarıstana rəsmi səfəri

Dost və strateji tərəfdaşlar Rəsmi qarşılama mərasimi

Macarıstanda rəsmi səfərdə olan Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin yanvarın 30-da Budapeşt şəhərinin Layoş Koşut meydanında rəsmi qarşılama mərasimi olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycanın və Macarıstanın Dövlət bayraqlarının dalğalandığı meydanda Prezident İlham Əliyevin şəərəfinə fəxri qarovul dəstəsi düzülüşdü.

Macarıstan Prezidenti xanım Katalin Novak Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevi qarşıladı.

Fəxri qarovul dəstəsinin rəisi Azərbaycan Prezidentinə raport verdi.

Hərbi orkestrin ifasında Azərbaycanın və Macarıstanın Dövlət himnləri səsləndi. Prezidentlər fəxri qarovul dəstəsinin qarşısından keçdilər.

Azərbaycan nümayəndə heyətinin üzvləri Prezident Katalin Novaka, Macarıstanın dövlət və hökumət nümayəndələri isə Prezident İlham Əliyevə təqdim edildi.

Dövlət başçıları birgə foto çəkdirdilər.

Fəxri qarovul dəstəsi Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin və Macarıstan Prezidenti Katalin Novakin qarşısından keçdi.

Budapeştdə naməlum əsgərin məzarını ziyarət

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev yanvarın 30-da Budapeştin Qəhrəmanlar meydanında naməlum əsgərin məzarını ziyarət edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, burada dövlətimizin başçısının şəərəfinə fəxri qarovul dəstəsi düzülüşdü.

Prezident İlham Əliyev naməlum əsgərin məzarını ötinə okil qoydu.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin
Macarıstana rəsmi səfəriDost və strateji tərəfdaşlar
Prezidentlərin təkbətək görüşü

Yanvarın 30-da Budapeştdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Macarıstan Prezidenti xanım Katalin Novak ilə təkbətək görüşü olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlət başçıları əvvəlcə birgə foto çəkildilər.

Sonra Prezident İlham Əliyev xatirə kitabına ürək sözlərini yazdı.

Geniş tərkibdə görüş

Yanvarın 30-da Budapeştdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Macarıstan Prezidenti xanım Katalin Novak ilə geniş tərkibdə görüşü olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, görüşdə çıxış edən Macarıstan Prezidenti **Katalin NOVAK** dedi:

- Bir daha xoş gəlmisiniz. Nümayəndə heyətləri üzrxahlığı qəbul etsin, çünki görüş gözləniləndən çox çəkdi. Müzakirə edəcəyimiz məsələlər o qədər çox idi ki, hətta bu vaxtdan da artıq çəkməyə bilmirdik. Lakin ümid edirik ki, gələcək təkbətək görüş üçün daha çox vaxt ayrılacaq.

Gəldiyinizə görə hamınıza minnətdarım. Macarıstana rəsmi səfərinizdən çox şərəf hissi duyuram. Bilirəm ki, dünyanın artıq yaxşı proqramınız olub. Ümid edirəm ki, icra hakimiyyətinin rəhbəri, Baş nazirlik keçiriləcək görüşlə səfəriniz yaxşı davam edəcək. Mən isə dövlət başçısı olaraq dövləti təmsil edirəm.

Artıq qeyd etdiyim kimi, Siz nümayəndə heyətinin üzvləri ilə sarayın qarşısındakı meydana qarşılanma zamanı tanış oldunuz. Lakin bizim yeni enerji nazirini hələ görməmişsiniz. Enerji sahəsində əməkdaşlıq ölkələrimiz arasında ən mühüm məsələlərdən biridir.

Əfsuslar olsun ki, sizdən fərqli olaraq bizim bəxtimiz o qədər də gətirməyib. Yüz ildən artıq dövr ərzində biz öz təbii enerji sərvətlərimizdən məhrum olmuşuq. Onlar artıq bizdə deyil. Enerji resurslarımızın şaxələndirilməsi üçün bizə yaxşı dost və tərəfdaş lazımdır. Çünki bildiyimiz kimi, hazırda biz Rusiyanın neft və qazından asılıyıq. Biz həmin məsələni, hazırda davam edən müharibəni və gözləntiləri müzakirə etdik. Bir söz, cənab Prezident, səfərinizə görə bir daha minnətdarım.

◆ ◆ ◆

Azərbaycan Prezidenti **İlham ƏLİYEV** çıxış edərkən dedi:

- Təşəkkür edirəm, xanım Prezident. Dövlətə görə minnətdaram. Güzəl ikiniz rəsmi səfərdə olmaqdan böyük şöhrət hissi duyuram. Fürsətdən istifadə edərkən mən Sizə uyğun olan vaxtda sizi Azərbaycana rəsmi səfərə dəvət etmək istərdim və beləcə, biz dialoqumuzu davam etdirə bilərik.

Macarıstanda yenidən olmaqdan məmnunam. Qeyd etdiyiniz kimi, dünyanın bizim Baş nazirliklə çox dostcasına, qeyri-rəsmi və eyni zamanda müzakirələrlə dolu görüşümüz oldu. Bu gün biz söhbəti davam etdirəcəyik.

Nümayəndə heyətinin bütün üzvləri mənim göstərişlərimi alıblar ki, ikitərəfli gündəlikdə duran mühüm məsələlərin həlli üçün öz həmkarları ilə daim əlaqədə olsunlar. Əlbəttə ki, enerji gündəliyimizdə birinci yerdədir. Bu gün biz mühüm anlaşma memorandumunu imzalayacağıq və mən bunu çox mühüm addım hesab edirəm, çünki o, qaz təchizatı sahəsində əməkdaşlığa başlamaq üçün imzalanacaq ilk sənəddir.

◆ ◆ ◆

Görüşdə ölkələrimiz arasında beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlıq məsələləri müzakirə olundu.

Xüsusilə Macarıstanın Azərbaycanın Avropa İttifaqı ilə əlaqələrinə daim dəstək göstərdiyi qeyd edildi. Macarıstan ilə Azərbaycan arasında qarşılıqlı hörmət və etimadın olduğu vurğulandı. Macarıstanın Cənubi Qafqaz regionu, həmçinin Xəzər dənizi hövzəsi və Mərkəzi Asiya ölkələri ilə əlaqələrinin inkişafı qeyd olundu.

Ölkələrimizin ailə dəyərləri mövzusunda əməkdaşlığı barədə danışıldı, bu xüsusda beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində birgə fəaliyyətin həyata keçirilməsi məsələləri ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı. Azərbaycanda və Macarıstanda ailə dəyərlərinə böyük diqqət göstərildiyi bildirildi.

Söhbət zamanı tələbə mübadiləsinin, Macarıstan tərəfindən Azərbaycanda tələbələrə təhsil təqaüdlərinin ayrılmasının iki ölkənin gənclər sahəsində əməkdaşlığına töhfə verdiyi diqqətə çatdırıldı.

Görüşdə həmçinin minaların təmizlənməsi sahəsində əməkdaşlığa da toxunuldu.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin
Macarıstanın Baş naziri Viktor Orban ilə
məhdud tərkibdə görüşü

Yanvarın 30-da Budapeştdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Macarıstanın Baş naziri Viktor Orban ilə məhdud tərkibdə görüşü olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Prezident İlham Əliyev və Baş nazir Viktor Orban rəsmi foto çəkildilər.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Macarıstana rəsmi səfəri

Dost və strateji tərəfdaşlar

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Macarıstanın Baş naziri Viktor Orban ilə geniş tərkibdə görüşü

Yanvarın 30-da Budapeştdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Macarıstanın Baş naziri Viktor Orban ilə geniş tərkibdə görüşü olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Macarıstanın Baş naziri **Viktor ORBAN** çıxış edərək dedi:

- Cənab Prezident, ölkəmizə səfər etdiyinizə görə Sizə olduqca minnətdarıq. Biz iki ölkə arasında əməkdaşlıq üçün strateji əhəmiyyət kəsb edən bütün məsələləri müzakirə etdik. Xalqlar arasında son onillik ərzində əlaqələrin və önəvi əməkdaşlığın gücləndirilməsinə mürəkkəb şəkildə verdiyiniz töhfəyə görə minnətdarıq. Biz bunu yüksək dəyərləndiririk. Ölkələrimiz mühüm dostluğu indi yox, çoxdan başlayıblar. Siz təkə enerjiyə görə bizim dostumuz deyilsiniz. Təsəvvür edirəm, indi Sizin yeni dostlarınız var. Çünki dünyada ölkələrin strateji əhəmiyyəti artmaqdadır. Lakin əməkdaşlığımız lap çoxdan başlayıb və təkə maraqlara əsaslanmır, həmçinin mədəniyyət,

adət-ənənələr sahəsindəki işbirliyinə söykənir.

Cənab Prezident, Siz Macarıstanın Türk Dövlətləri Təşkilatına qoşulmasına hər zaman dəstək vermişiniz. Biz bunu yüksək dəyərləndiririk. Macarıstan türkdilli dövlət kimi həmin platformada iştirak edən ölkədir və bu, bizim üçün nəinki mədəni, o cümlədən siyasi baxımdan əhəmiyyətlidir. Bir sözlə, cənab Prezident, ölkəmizə, Budapeştə çox xoş gəlmisiniz. Səfərinizə görə çox minnətdarıq. Keçmişdə təşəkkül tapmış dərin əməkdaşlığımızı yüksək dəyərləndiririk və ümid edirik ki, gələcəkdə də davam edəcək.

◆ ◆ ◆

Azərbaycan Prezidenti **İlham ƏLİYEV** çıxış edərək dedi:

- Təşəkkür edirəm, cənab Baş nazir. Sizi görməyimizə çox şadam. Əməkdaşlığımıza görə minnətdaram. Biz, həqiqətən, iki dost və tərəfdaş. Biz öz münasibətlərimizi artıq strateji tərəfdaşlıq kimi müəyyən etmişik. Bu gün isə biz əməkdaşlığımızın strateji mahiyyətini təsdiqləyəcək digər sənədləri imza atacağıq. Cənab Baş nazir

sözündəki kimi, münasibətlərimizin artıq yaxşı tarixi var. Bu, qarşılıqlı dəstək və etimad, eləcə də tərəfdaşlıq və dostluq tarixidir. Bu, həqiqətən, böyük zənginlikdir. Buna görə biz hazırda əməkdaşlığın yeni sahələrini araşdırırıq. Tərəfdaşlığımız üçün artıq çox möhkəm zəmin yaranıb.

Cənab Baş nazir qeyd etdiyi kimi, enerji əməkdaşlığımızın bir hissəsinə enerji tarixçisi yoxdur. Elə oldu ki, hazırda Azərbaycanın enerji resursları əvvəlki dövrlə müqayisədə Avropaya daha çox lazımdır. Biz öz təchizatımızı artırmağa hazırıq və əlbəttə ki, əməkdaşlığı dost ölkələrlə başlamaq istəyirik. Bu gün biz enerji sahəsində uzunmüddətli işbirliyinə imkan yaradacaq müvafiq anlaşma memorandumunu imzalayacağıq. Lakin təkə bu sahə deyil, çünki biz təhsil və mədəniyyət sahələrində əməkdaşlıq edirik. Biz Qarabağ bölgəsində yenidənqurma işlərində macar şirkətlərini görməyi ümid edirik. Bu gün biz cənab Baş nazirə bu və digər məsələləri müzakirə etdik. Mən, həmçinin fürsətdən istifadə edərək cənab Baş nazir, Sizə münasib vaxtda Sizi Azərbaycan səfərinə və fəal dialoqumuzu davam etdirməyə dəvət edirəm. Qonaqpərvərliyə görə bir daha minnətdaram.

Görüşdə enerji, təhsil və nəqliyyat sahələrində, həmçinin beynəlxalq təşkilatlarda əməkdaşlıq məsələləri müzakirə olundu. Əməkdaşlığın inkişafında hökumətlərarası komissiyaların əhəmiyyəti qeyd edildi. Əlaqələrimizin daha da inkişaf etdirilməsi üçün aidiyyəti dövlət qurumlarına tapşırıqlar verildi.

◆ ◆ ◆

Görüşdə enerji, təhsil və nəqliyyat sahələrində, həmçinin beynəlxalq təşkilatlarda əməkdaşlıq məsələləri müzakirə olundu. Əməkdaşlığın inkişafında hökumətlərarası komissiyaların əhəmiyyəti qeyd edildi. Əlaqələrimizin daha da inkişaf etdirilməsi üçün aidiyyəti dövlət qurumlarına tapşırıqlar verildi.

Budapeştdə Azərbaycan-Macarıstan sənədləri imzalanıb

Yanvarın 30-da Budapeştdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Macarıstanın Baş naziri Viktor Orban ilə geniş tərkibdə görüşü başa çatdıqdan sonra Azərbaycan-Macarıstan sənədləri imzalanıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Macarıstanın Baş naziri Viktor Orban Azərbaycan Respublikası ilə Macarıstan arasında genişləndirilmiş strateji tərəfdaşlıq haqqında Birgə Bəyannaməni imzaladılar.

"Azərbaycan Respublikasının Şuşa şəhəri və Macarıstanın Vespren şəhəri arasında dostluq əlaqələrinin təsis edilməsi və mədəniyyət, turizm, şəhərsalma, elm, iqtisadiyyat və ictimai həyatın digər sahələrində əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu"nu Azərbaycan Prezidentinin Şuşa rayonunda xüsusi nümayəndəsi Aydın Kərimov və Vespren şəhərinin meri Gyulya Porqa imzaladılar.

"Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi ilə Macarıstanın Xarici İşlər və Ticarət Nazirliyi arasında təbii qaz əməkdaşlığı haqqında Anlaşma Memorandumu"nu Azərbaycanın iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarov və Macarıstanın xarici işlər və ticarət naziri Peter Siyarto imzaladılar.

"Azərbaycan Respublikasının Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi ilə Macarıstanın Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi arasında bitki karantini və bitki mühafizəsi sahəsində əməkdaşlıq haqqında Anlaşma Memorandumu"nu Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Macarıstanın xarici işlər və ticarət naziri Peter Siyarto imzaladılar.

qında Anlaşma Memorandumu"nu Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Macarıstanın xarici işlər və ticarət naziri Peter Siyarto imzaladılar.

"Azərbaycan Respublikasının Dövlət Miqrasiya Xidməti ilə Macarıstanın Əcnəbilərə Nəzarət üzrə Milli Baş Dövlət

torluğu arasında miqrasiya sahəsində əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu"nu Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Macarıstanın xarici işlər və ticarət naziri Peter Siyarto imzaladılar.

"Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi ilə Macarıstanın Xarici İşlər və Ticarət Nazirliyi arasında dinc məqsədlərlə kosmik tədqiqat və kosmik fəaliyyətlərdə əməkdaşlıq haqqında Anlaşma Memorandumu"nu Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Macarıstanın xarici işlər və ticarət naziri Peter Siyarto imzaladılar.

"Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi ilə Macarıstanın Xarici İşlər və Ticarət Nazirliyi arasında təbii qaz əməkdaşlığı haqqında Anlaşma Memorandumu"nu Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Macarıstanın xarici işlər və ticarət naziri Peter Siyarto imzaladılar.

"Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi ilə Macarıstanın Xarici İşlər və Ticarət Nazirliyi arasında təbii qaz əməkdaşlığı haqqında Anlaşma Memorandumu"nu Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Macarıstanın xarici işlər və ticarət naziri Peter Siyarto imzaladılar.

Prezident İlham Əliyev və Baş nazir Viktor Orban mətbuata bəyənətlərlə çıxış ediblər

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Macarıstanın Baş naziri Viktor Orban yanvarın 30-da Budapeştdə mətbuata bəyənətlərlə çıxış ediblər. AZƏRTAC xəbər verir ki, əvvəlcə Macarıstanın Baş naziri bəyənətlə çıxış edib.

Baş nazir Viktor Orbanın bəyənəti

- Xanımlar və cənablar, hər vaxtınız xeyir. Möhtərəm cənab Prezident Əliyev. Azərbaycanın əziz dostları.

Azərbaycan ilə Macarıstanın rəhbərləri arasında keçirilən görüşlər hər zaman müstəsna əhəmiyyətə malikdir. Cənab Prezident və mən 10 ildən artıqdır ki, bir yerdə çalışırıq, ölkələrimizi bir-birinə daha da yaxınlaşdırırıq, əməkdaşlığı dərinləşdiririk və hər iki ölkənin mövqeyinə uyğun səviyyəyə gətirməyə çalışırıq. Ancaq bu, sadəcə, bu gün dostların görüşü deyil, bu gün strateji məsələlərə dair müzakirələr aparıldı, bu günə qədər olan strateji əməkdaşlığımız növbəti səviyyəyə qaldırıldı və bu əməkdaşlıq genişləndirildi. Bunun səbəbi isə ondan ibarətdir ki, hər iki ölkə yaxşı dərəcədə aydın görür ki, təkə Avropa deyil, dünyanın digər bölgələri də təhlükələrlə üz-üzədir.

Bu gün beynəlxalq münasibətlərdə olan mühit əvvəlkindən olduqca təhlükəlidir. Bizim qonşuluğumuzda baş verən müharibə və Brüssel tərəfindən tətbiq edilmiş sanksiyalar Macarıstan üçün olduqca təhlükəli bir vəziyyət yaradıb, bizim enerji təhlükəsizliyimiz, Avropanın enerji təhlükəsizliyi həssas məqamə qədər qayıb. Burada yaranan bu şərait Azərbaycanın əhəmiyyətini dərhal artırdı. Bu əhəmiyyət bir növ sıçrayış etdi. Azərbaycan hər zaman bizim dostumuz olub, indi isə artıq bütün Avropa üçün strateji tərəfdaş olan ölkədir. Bunu bu gün Avropada hər kəs anlayır ki, bizim bu vəziyyətə olan cavabımız şaxələndirilmədir. Müxtəlif mənbələrdən maksimal dərəcədə nəql edilə biləcək həcmdən söhbət gedir.

Bu gün biz cənab Prezidentlə on il bundan əvvəlki təcrübəmiz haqqında danışdıq. O zaman

hər iki ölkə artıq onun üzərində çalışırdı ki, Azərbaycanın enerji Avropaya nəql edilsin. O zaman həmin plan həyata keçirilmədi, yadımdadırsa, bu, NABUKKO layihəsidir. Ola bilər bir vaxt gələcək tarixçilər buna diqqət yetirəcəklər ki, nə üçün NABUKKO layihəsi tətbiq salındı. Əlbəttə, bu, Rusiyanın Ukraynaya işğalından daha öncəki dövrə təsadüf edir. O zaman təbii ki, enerji resursları Avropaya nəql edilmədi, bu gün isə biz yenidən ssenari ilə üz-üzəyik ki, Azərbaycan Avropaya enerji həcmi nəql edilsin. Bu səbəbdən biz Azərbaycanın bu məsələyə sadıqlığını çox yüksək qiymətləndiririk ki, Azərbaycan Avropa İttifaqı ilə müvafiq sənəd imzalayıb. Həmin sənədə uyğun olaraq, 2027-ci ilə qədər Azərbaycan Avropaya nəql ediləcək qazın həcmi iki dəfə artırıla bilər.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Macarıstana rəsmi səfəri

Dost və strateji tərəfdaşlar

Prezident İlham Əliyev və Baş nazir Viktor Orban mətbuata bəyanatlarla çıxış ediblər

Əvvəli 4-cü səh.

Mən çox şadam ki, Macarıstan həll yolunun - problemin deyil, həll yolunun tərkib hissəsi olacaqdır. Aydın məsələdir ki, infrastruktur layihələrinin inkişafına böyük ehtiyac olacaqdır. Burada nəhəng vəsaitlərdən söhbət gedir, böyük layihələr həyata keçirilməlidir. Biz artıq Bolqarıstanın, Rumıniyanın, Slovakiyanın enerji şirkətləri ilə danışıqlara və əməkdaşlığa başlamışıq ki, buraya lazımı vəsait cəlb edilsin. Rumınlıq, bolqarıqlıq və macarıqlıq artıq əməkdaşlığa başlayıblar. Bu, tək regional deyil, bu, pan-Avropa məsələsidir. Ona görə bizim gözləntimiz odur ki, Avropa Komissiyası bu layihələri dəstəkləyəcək. Xatırlatmaq istəyirəm ki, mən cənab Əliyevlə Buxarestdə bu yaxınlarda da növbəti saziş imzaladıq və bununla da elektrik enerjisi kabeli Qara dənizin dibi ilə çəkiləcək və bu, Azərbaycanın olan "yaşıl enerji"ni Avropaya götərəcəkdir. Budur bizim bugünkü şəraitimiz və bu, iki ölkənin rəhbərlərinin indiki görüşünü labüd edən bir şəraitdir.

Mən çox şadam ki, cənab Prezident Əliyev vaxt tapıb bizə səfər edib. Bu gün, əlbəttə ki, enerji və qazla zəngin olan ölkənin dostları çox olur, amma əmin etmək istəyirəm ki, biz Azərbaycanla bundan çox uzun müddət əvvəl dost olmuşuq və bu əməkdaşlığa görə cənab Prezidentə təşəkkür edirəm. Diqqətinizə görə çox sağ olun.

◆ ◆ ◆
Sonra Azərbaycan Prezidenti bəyanatla çıxış edib.

- Hörmətli cənab Baş nazir.

Hörmətli xanımlar və cənablar.

İlk növbədə Baş nazir, dəvətə və qonaqpərvərliyə görə Sizə təşəkkürümü bildirmək istəyirəm.

Cənab Baş nazir qeyd etdiyi kimi, biz uzun illərdir ki, bir-birimizlə sıx təmasdayıq. Biz dostluq əlaqələri bağlarıq. Ölkələrimiz arasındakı dostluq əlaqələri həm ölkələrimiz üçün, eyni zamanda Avropa üçün də çox böyük önəm daşıyır.

Bu gün imzalanan strateji tərəfdaşlığın dərinləşməsinə dair Birgə Bəyannamə bir daha bizim strateji tərəfdaşlığımızı təsdiqləyir. Bu, strateji tərəfdaşlığa dair imzalanmış ikinci sənəddir və bir daha onu göstərir ki, həqiqətən, Macarıstan və Azərbaycan dost və strateji tərəfdaşdır.

Əlbəttə ki, uzun illər ərzində apardığımız uğurlu siyasət, birgə addımlar bu gün enerji sahəsində əməkdaşlıq üçün də çox güclü zəmin yaratdı. Cənab Baş nazir xatırladı ki, vaxtilə NABUKKO layihəsi üzərində böyük işlər aparılmışdı. Ancaq maliyyə mənbələri müəyyən edilmədiyi üçün NABUKKO layihəsi icra edilmədi. Buna baxmayaraq, Azərbaycan öz qaz resurslarını Avropa bazarlarına çatdırmaq üçün fəal çalışdı və nəticə etibarilə iki il bundan əvvəl "Cənub qaz dəhlizi" icra edildi. Bu, çox müasir enerji infrastrukturudur, uzunluğu 3500 kilometrdir və artıq iki ildir ki, Azərbaycan Avropa İttifaqı məkanına öz tövbə qaz resurslarını çatdırır.

Keçən il Avropa Komissiyası ilə imzaladığımız sənədə əsasən, biz qaz təchizatımızı

iki dəfə, bəlkə, ondan da çox artırmağı planlaşdırırıq. Bunun üçün resurslar da var, siyasi iradə də var və tərəfdaşlarımızla təmaslar da var.

Çox şadam ki, vaxtilə tarixə qovuşmuş sayılan NABUKKO layihəsini biz indi canlandırmışıq. Artıq interkonnektorlar vasitəsilə Azərbaycan qazı Bolqarıstana, ondan sonra Rumıniyaya, ondan sonra Macarıstana və Macarıstanın sonrakı digər Avropa ölkələrinə çatdırılacaqdır. Biz bu barədə də müzakirələr apardıq. Macarıstan tək Azərbaycan qazının istehlakçısı deyil, eyni zamanda Azərbaycan qazını digər Avropa ölkələrinə tranzit edən ölkə kimi fəaliyyət göstərəcək.

Əlbəttə, enerji təhlükəsizliyi məsələləri bugünkü dünyada xüsusi əhəmiyyət daşıyır və hesab edirəm ki, dünya gündəliyinin ön sıralarındadır. Azərbaycanın zəngin neft-qaz resursları imkan verir ki, uzun illər bundan sonra - tövbə qazla bağlı ən azı yüz il bundan sonra Avropa üçün etibarlı tərəfdaş olsun. Avropa Komissiyasının rəhbərliyi Azərbaycan məhz belə adlandırır: etibarlı tərəfdaş.

Yaxın keçmişdə aşkarlanan böyük "yaşıl enerji" potensialı da Azərbaycanın önəmli dayağıdır. Əlbəttə ki, "yaşıl enerji" ilə bağlı olan və artıq icra olunan layihələr bizi Avropa üçün daha da yaxın edəcək. Hörmətli dostum qeyd etdiyi kimi, keçən ay imzalanmış saziş əsasən, Azərbaycan "yaşıl enerji"ni Avropaya çatdıracaq və bu gün bu məsələlər bir daha müzakirə edildi. Bir neçə gündən sonra Bakıda keçiriləcək birinci rəhbər komitədə bu layihədə cəmləşən ölkələr - Azərbaycan, Gürcüs-

tan, Macarıstan və Rumıniya bir araya gələrək gələcək fəaliyyətin konsepsiyası üzərində işləməyə başlayacaqlar.

Bu, çox böyük sərmayə tələb edən layihədir. Burada həm "yaşıl enerji"nin istehsalı, ötürülməsi, bazarlara çatdırılması, eyni zamanda Qara dənizin dibi ilə kabelin çəkilməsi - bütün bu layihələr böyük maliyyə mənbəyi tələb edir, eyni zamanda çox ciddi koordinasiyanı tələb edir. Ona görə biz Bakıda fevralın 3-də keçiriləcək toplantıda ilkin addımı atacağıq və beləliklə, Avropa qitəsinin enerji təhlükəsizliyi daha dolğun və əhatəli şəkildə təmin ediləcəkdir.

Bizim əməkdaşlığımızın böyük hissəsi enerji məsələlərinə həsr olunsun da, tək bu məsələlərlə məhdudlaşmırıq. Biz eyni zamanda nəqliyyat sahəsində çox böyük planlarımızı həyata keçiririk. Deyə bilərəm ki, biz dəmir yolları vasitəsilə artıq Macarıstanın Avropaya, Azərbaycanın Avropaya, Macarıstanın Avropaya yüklərinin ötürülməsinə başlamışıq. Bu layihənin də böyük potensialı var. Çünki Rusiya-Ukrayna müharibəsindən sonra Azərbaycan ərazisindən keçən yüklərin həcmi kəskin artmışdır. Təkcə keçən il tranzit yüklərin həcmi 75 faiz artmışdır. Azərbaycan da mövcud müasir nəqliyyat

infrastrukturunu - istər tankerlər, gəmilər olsun, istər böyük dəniz ticarəti limanı olsun, dəmir yolları olsun, bunlar hamısı müasirdir və bütün lazımı tələblərə cavab verir. Ona görə Azərbaycan açıq dənizlərlə çıxışı olmayan ölkə olsa da, hesab edirəm ki, Avrasiyanın önəmli nəqliyyat-logistika mərkəzlərinin birinə çevrilə bilər. Burada Avropa ölkələri ilə və xüsusilə bizim üçün Avropa İttifaqı arasında ən yaxın tərəfdaşlarımızdan biri olan Macarıstanla əməkdaşlıq üçün çox yaxşı imkanlar var.

Bununla paralel olaraq təhsil sahəsində çox yaxşı nəticələr var. Mən cənab Baş nazirə

fürsətdən istifadə edərək təşəkkürümü bildirmək istəyirəm ki, 200 Azərbaycan gənci Macarıstan hökumətinin dəstəyi ilə alınmış təqaüd - tələbə təqaüdləri ilə Macarıstanda oxuyurlar. Bu, əlbəttə ki, Azərbaycanda kadr potensialının yaradılması istiqamətində çox önəmli hadisədir, eyni zamanda dostluğumuzun böyük dərəcədə gücləndirəcəkdir.

Əməkdaşlıq üçün vacib olan digər sahə miniatimizləmə sahəsidir. Azərbaycan İkinci Qarabağ müharibəsindən keçən dövr ərzində bu sahədə böyük problemlərlə üzləşib, bir milyondan çox mina təmizlənməlidir. Müharibə-

dən sonra iki il ərzində 300-ə yaxın Azərbaycan vətəndaşı ya həlak olub, ya da ki, ağır yaralanıb. Ona görə bu sahədə Macarıstanın təcrübəsini nəzərə alaraq biz əməkdaşlıq üçün yaxşı imkanlar görürük.

Bununla paralel olaraq, bu gün eyni zamanda macar şirkətlərinin azad edilmiş Qarabağ və Zəngəzur torpaqlarında fəaliyyəti ilə bağlı da fikir mübadiləsi aparılmışdır. Yaxın gələcəkdə, bəlkə də, bir həftə bundan sonra biz konkret layihələrin müzakirəsinə başlayacağıq. Biz çox maraqlıyıq ki, şəhərsalma istiqamətində hansı ki, Macarıstanın çox böyük təcrübəsi var, biz birgə işləyək. Çünki on min kvadratkilometr bərabər azad edilmiş torpaqlarda bir dəş üstə qalmayıb. Bütün binalar, bütün infrastruktur işğal dövründə dağıdılıb və biz, əlbəttə ki, bu bölgələri yenidən canlandıracağıq. Artıq Qarabağ və Şərqi Zəngəzur "yaşıl enerji" zonası elan edilib.

Yəni bizim əməkdaşlığımızın çoxxəli mahiyyəti göz önündədir. Təbii ki, enerji sahəsi indi dünya və Avropa gündəliyini zəbt etdiyi üçün əsas rol oynayır. Ancaq bizim əməkdaşlığımızın başqa sahələri var. Əsas odur ki, Macarıstan və Azərbaycan iki dost və tərəfdaş ölkə kimi bundan sonra da həm ikitərəfli əməkdaşlığı dərinləşdirəcək, həm də təmsil olunduğumuz beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində qarşılıqlı dəstəyi də bir-birinə ösürməyəcəkdir.

Hörmətli cənab Baş nazir, göstərdiyiniz qonaqpərvərliyə görə bir daha təşəkkürümü bildirmək istəyirəm. Firsətdən istifadə edərək Sizi Azərbaycana səfərə dəvət edirəm. Sağ olun.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Macarıstana rəsmi səfəri

Dost və strateji tərəfdaşlar

“Mən son on ildə Prezident Əliyevdən o qədər çox şey öyrənmişəm ki...”

Yanvarın 30-da Budapeştdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin və birinci xanımı Mehriban Əliyevanın şərfinə Macarıstanın Baş naziri Viktor Orban və xanımı Aniko Levai tərəfindən rəsmi nahar verilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Macarıstanın Baş naziri və Azərbaycan Prezidenti naharda çıxış ediblər.

Baş nazir Viktor Orbanın çıxışı

- Hər vaxtınız xeyir, hörmətli xanımlar və cənablar.

Sizin hamınızı səmimi-qəlbədən salamlamaq istəyirəm.

Mən ana dilimdə danışacağam və sizin dilinizə tərcümə olunacaq. Eyni ölçüdə olan ölkələr, hətta rəsmi dan-

şqları ingilis dilində aparsalar belə, öz ana dilindən istifadə etməyi xoşlayırlar. Macarıstan 2010-cu ildə çox mühüm bir qərar qəbul etdi. Biz strateji tərəfdaşları harada tapa biləcəyimizi müəyyən etmək üçün dünyaya nəzər saldıq. Biz təkcə maliyyə maraqları deyil, daha möhkəm dostluq axtarırdıyıq. Çünki NATO, Avropa İttifaqı - bunlar gözəl şeylərdir. Amma onlar artıq o gözəlliyini itirib. Biz 2010-cu ildə dedik ki, biz tək özümüzü arxalana bilmirik. Biz bu qərarı verdik, gələn Azərbaycana tərəf gedək. Mənim Prezident Əliyevlə və birinci xanımla dostluğum məhz o vaxta təsadüf edir və mən birinci xanımı da səmimi-qəlbədən salamlamaq istəyirəm.

Bilirsiniz ki, macar tarixçilərinin fikrinə görə, Ural dağlarının şərqi tərəfindən uzun səfərimiz zamanı biz çətinləşən Azərbaycanın ərazisində müəyyən vaxt keçirmişik. Məhz buna görə biz Prezident Əliyevin Macarıstanın Türk Dövlətləri Təşkilatına müşahidəçi üzvü olaraq qoşulmasını dəstəklədiyinə görə minnətdarıq. Çünki iki ölkə arasında mənəvi oxşarlıq var. Bu o qədər də açıq-əşkar deyil. Çünki biz müəyyən vaxtda xristian olduq, lakin Azərbaycan öz müsəlman kimliyini qoruyub saxlaya bildi. Dostları qazanmaq o qədər də asan deyil. Macarlar üçün bu xüsusilə çətindir. Dost qazananda sən dostunun bütün səhvlərini bağışlamırsan. Biz macarlar da bir neçə səhv etmişik. Beləliklə, biz səhvlərimizi bağışlamağa hazır olan dostları tapmalıyıq. Həmişə mükəmməl olmayan dost qazanırınsınız, cənab Əliyev. O da maraqlı bir şey idi. Bundan daha da önəmli var. Eyni dalgada olan ölkələr özələrinin strateji və geostrateji yerləşmə nöqtəsinə-nəzər-

dən oxşar olub-olmadıqlarını anlayırlar. Bunu anlamaq üçün alim olmaq lazım deyil. Azərbaycan cənubda İranda, şimalda Rusiya ilə həmsərhəddir. Macarıstan isə qərbdə Almaniyaya, şərqdə Rusiyaya ilə həmsərhəddir. Biz bundan keçmişik. Biz vəziyyətə bələdik. Belə bir mürəkkəb vəziyyətdə xalq idarə etməyin nə dərəcədə çətin olduğunu bilir. Bu bizə dostluğumuzun möhkəmlənməsində çox kömək edib. Biz xarici siyasətdə bir-birimizi başa düşürük. Mən son on ildə Prezident Əliyevdən o qədər çox şey öyrənmişəm ki, olduqca mürəkkəb mühitdə ölkəyə necə yaxşı rəhbərlik etmək lazımdır. Əfsuslar olsun ki, onun bütün bildiklərini öyrənmə bilmədim. Çünki biz radikal tərəfə meyillilik və o, daha mülayim baxışları ilə tanınan siyasi xadimdir. Mən ondan beynəlxalq arenada mülayim şəkildə necə daha da uğurlu olmağı öyrənməliyəm.

Cənab Prezident, ötən onilliyə görə biz Sizə həmişəlik minnətdarıq. Biz sizin enerjinizə görə sizin dostunuz deyilik, çünki indi sizin çoxlu enerji dostunuz var. Biz sizinlə mədəniyyəti, oxşar keçmişə paylaşıyıq. Biz Sizin bizə təklif etdiyiniz imkanları çox yüksək dəyərləndiririk. Siz macarlara Azərbaycanın neft sənayesinə sərmayə yatırmağa icazə verdiniz. Bu da bizim xaricə yatırdığımız ən böyük sərmayələrdən biri, bəlkə də, ən böyüyüdür. Bizim şanslarımız var. Özümüzü yaxşı aparsaq, bizim gələcəkdə imkanlarımız olacaq.

Cənab Prezident, səfəriniz üçün təşəkkür edirəm. Birinci xanım, həyat yoldaşınızı müşayiət etdiyiniz üçün Sizə xüsusilə minnətdarıq. Biz indi Prezidenti və birinci xanımla salamlayıyıq və bu da indi siyasətdə adət olunan hal deyil. Prezident Əliyevdən misal olaraq deyə bilərəm ki, ölkəyə rəhbərlik etmək istəyirsinizsə, sizin bütün ailəniz olmalıdır. Çünki ailənizdə hər şey qaydasında olmasa,

ölkəyə necə rəhbərlik edə bilərsiniz? Beləliklə, biz, sadəcə, Prezident və xanımını deyil, böyük ailənin üzvlərini salamlayıyıq. Yaşasın Azərbaycan!

Prezident İlham Əliyevin çıxışı

- Hörmətli cənab Baş nazir. Hörmətli birinci xanım.

Əziz dostlar. Mehriban və mən Sizin gözəl ölkənizdə özümüzü evimizdəki kimi hiss edirik. Bizə göstərilən qonaqpərvərlik bizi çox xoşbəxt edir.

Əziz dostum cənab Baş nazir öz çıxışında bizim haqqımızda çox gözəl sözlər deyib, buna görə mən çox təşəkkürümü bildirmək istəyirəm. Həqiqətən, Macarıstan və Azərbaycan həm strateji tərəfdaşlardır, eyni zamanda yaxın dost ölkələrdir. Hazırda bizi birləşdirən bir çox bağlar var. Amma hesab edirəm ki, onların arasında təməl amillər bizim dünyaya olan ortaq baxışlarımızdır. Bu bizi daha da bir-birimizə sıx bağlayır və dostluğumuzu daha da gücləndirir. Milli ənənələrlə sadıqlıq, ailə dəyərlərinin qiymətləndirilməsi kimi prinsiplər bizim həyat prinsiplərimizdir. Həm ikitərəfli münasibətlərə baxışlarımız eynidir, həmçinin dünyada gedən prosesləri də biz eyni prizmadan qiymətləndiririk.

Cənab Baş nazir artıq on ildən çoxdur ki, yaxın əlaqələrimiz var, deyə bilərəm ki, dostluq edirik. Həm əziz dostum Viktor dəfələrlə Azərbaycanda olub, mən artıq bir neçə dəfə Macarıstana səfərlər etmişəm və biz hər il ən azı bir neçə dəfə beynəlxalq tədbirlərdə də görüşürük. Hər bir fürsətdən yararlanmaq istəyirik ki, həm söhbət edək, eyni zamanda ölkələrimiz üçün vacib olan məsələləri müzakirə edək və onları həll edək.

Əziz dostum dediyi kimi, biz enerji dostları deyilik, biz əsl dostlarıq. Deyə bilərəm ki, son bir il ərzində Azərbaycana enerji resurslarının təchizatı ilə bağlı 10-dan çox ölkədən sifarişlər gəlmişdir, xahişlər edilmişdir. Deyə bilərəm ki, bütün bu təkliflər indi müzakirə edilir və adı qaydada müəyyən bürokratik prosesləri nəzərə almaq şəraitində müzakirə olunur və sonra əlbəttə ki, qərarlar qəbul ediləcək. Amma Macarıstanla Azərbaycan arasında təbii qaz sahəsində əməkdaşlığa dair bu gün imzalanmış sənəd deyə bilərəm ki, cəmi üç gün ərzində hazırlanmışdır və bu gün imzalanmışdır. Yeni üç gün, özü də bu, "weekend" günləri idi. Amma o yetərli oldu ki, biz çox önəmli strateji addımı bu gün ataq və öz imzamız qoyaq. Bu, bir daha əlaqələrimizin nə qədər səmimi olmasından xəbər verir. Əlaqələrimizin ən böyük dəyəri məhz budur - qarşılıqlı etimad, qarşılıqlı hörmət və qarşılıqlı maraqlar üzərində birgə fəaliyyətimiz.

Bu gün mətbuata verdiyimiz açıqlamalarda biz bir çox önəmli məsələləri əhatə etdik, onları təkrarlamaq istəmirəm. Ancaq bir şeyi burada əlavə qeyd etmək istəyirəm ki, doğrudan da, biz özümüzü burada evimizdəki kimi hiss edirik, dostlar arasında hiss edirik.

Əlbəttə, Viktora əsas qiymətini dost macar xalqı vermişdir və dəfələrlə ona etimad göstərərək həm öz müdrikliyini göstərdi, eyni zamanda onun fədakar fəaliyyətinə düzgün qiymət verdi. Əziz dostuma gələcək uğurlar, gələcək qələbələr arzulayıram. Biz siyasi müstəvidə veteranlar sayıla bilərik. Yaşımıza görə yox. Viktor mənədən də tez rəhbər seçildi, 35 yaşında. Mən ondan bir qədər sonra, 41 yaşında. Hələ ki, bizim gücümüz yerindədir və əminəm, şəxsi dostluğumuz və ölkə rəhbərləri kimi əməkdaşlığımız bundan sonra da uzun illər davam edəcək.

Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyevanın Budapeştdə Macarıstanın Baş nazirinin xanımı ilə görüşü olub

Yanvarın 30-da Budapeştdə Azərbaycan Respublikasının birinci xanımı Mehriban Əliyevanın Macarıstanın Baş naziri Viktor Orbanın xanımı Aniko Levai ilə görüşü olub.

Səfər başa çatdı

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Macarıstana rəsmi səfəri yanvarın 30-da başa çatıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Budapeştin Ferents List adına Beynəlxalq Hava Limanında dövlətimizin başçısının şərfinə fəxri qarovul dəstəsi düzülürdü.

Prezident İlham Əliyevi və birinci xanım Mehriban Əliyevanı Macarıstanın iqtisadi inkişaf naziri Marton Nagy, Macarıstan Prezidenti Ofisinin rəhbəri Gergely Ekler və digər rəsmi şəxslər yola saldılar.

Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il dövlət büdcəsi layihəsinin, habelə ölkənin iqtisadi və sosial inkişaf konsepsiyasının və ortamüddətli proqnoz göstəricilərinin hazırlanması barədə

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Sərəncamı

"Büdcə sistemi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2002-ci il 31 oktyabr tarixli 809 nömrəli Fərmanının 2.4-cü bəndinə əsasən, Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il dövlət büdcəsi layihəsinin, habelə ölkənin iqtisadi və sosial inkişaf konsepsiyasının və ortamüddətli proqnoz göstəricilərinin Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə vaxtında təqdim edilməsi məqsədilə:

1. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi nüvbəti il üçün dövlət büdcəsinin ilkin layihəsini, həmçinin növbəti il və sonrakı üç il üçün icmal büdcənin proqnozunu və 2024-cü il və sonrakı üç il üçün Ortamüddətli xərclər çərçivəsi (OMXÇ) sənədinin ilkin layihəsini, Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi isə dövlət investisiya proqramının istiqamətlər üzrə ilkin layihəsini 2023-cü il aprel ayının 5-dək Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə təqdim etsinlər.

2. "Büdcə sistemi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa və digər normativ - hüquqi aktlara uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi 2024-cü ilin və 2027-ci ilin sonuna hədəflənən icmal büdcənin qeyri-neft baza kəsinin qeyri-ümumi daxili məhsuluna nisbət göstəricisinin yuxarı həddi və 2027-ci ilin sonuna hədəflənən dövlət borcunun ümumi daxili məhsula nisbət göstəricisinin yuxarı həddi barədə təkliflərini, 2024-cü il və sonrakı üç il üçün büdcə xərclərinin funksional təsnifatının pilot bölmələri ("təhsil", "kənd təsərrüfatı" və "ətraf mühitin mühafizəsi") üzrə OMXÇ sənədinin layihəsini, habelə növbəti büdcə ili üzrə dövlət büdcəsinin və icmal büdcəsinin layihəsini və sonrakı üç il üçün icmal büdcənin göstəricilərini, Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi isə Azərbaycan Respublikasının növbəti büdcə ili və gələn üç il üzrə iqtisadi və sosial inkişaf konsepsiyasını və proqnoz göstəricilərini 2023-cü il sentyabrın 1-dək Azərbaycan Respublikasının İqtisadi Şurasına, sentyabrın 15-dək Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim edilməsi üçün Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə təqdim etsinlər.

3. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi:

3.1. cari il üçün ölkənin ortamüddətli iqtisadi və sosial inkişaf proqramını dəqiqləşdirmək məqsədilə 2022-ci ilin ilkin statistik məlumatlarını 2023-cü il fevralın 5-dək Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyinə və Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə təqdim etsin;

3.2. növbəti büdcə ili və gələn üç il üçün ölkənin iqtisadi və sosial inkişaf konsepsiyasının, dövlət büdcəsi layihəsinin hazırlanması üçün zəruri statistik məlumatların müəmmədli olaraq Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyinə, Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə və digər aidiyyəti təşkilatlara təqdim edilməsini təmin etsin.

4. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi:

4.1. 2024-cü il və sonrakı üç il üçün dövlət büdcəsinin və icmal büdcənin proqnozunu (gəlir, xərc, o cümlədən investisiya xərclərinin məbləği və kəsir) ilkin ortamüddətli göstəricilərini 2023-cü il fevralın 5-dək və aprelin 1-dək, dəqiqləşdirilmiş variantını 2023-cü il avqustun 25-dək, dövlət büdcəsinin və icmal büdcəsinin xərclərinin dəqiqləşdirilmiş məbləğini 2023-cü il iyulun 20-dək Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyinə təqdim etsin;

4.2. büdcə xərclərinin funksional təsnifatının pilot bölmələrinin proqramları (tədbirlər) üzrə fəaliyyət planlarının, habelə baza proqnozlarının və yeni siyasət

təşəbbüslərinin hazırlanmasına dair təlimat məktubunu 2023-cü il fevralın 15-dək aidiyyəti təşkilatlara göndərilməsini təmin etsin;

4.3. bu Sərəncamın 13.5-ci bəndində qeyd olunan fəaliyyət planlarının icrası barədə monitorinq hesabatlarının hazırlanmasını və dərc edilməsini təmin etsin;

4.4. 2024-cü il və sonrakı üç il üçün vergilər, rüsumlar, dövlət əmlakının icarəyə verilməsindən daxilolmalar və digər gəlirlər üzrə proqnoz göstəricilərini Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi ilə, sosial sığorta ödənişləri üzrə proqnoz göstəricilərini isə Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi və Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi ilə razılaşdıraraq, noticələrinin 2023-cü il avqustun 15-dək müvafiq protokollarla rəsmiləşdirilməsini təmin etsin;

4.5. Azərbaycan Respublikasının İqtisadi Şurası tərəfindən bəyənilmiş 2024-cü il və sonrakı üç il üçün OMXÇ sənədi üzrə müvafiq göstəriciləri 2023-cü il oktyabr ayının 15-dək Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin rəsmi internet sahifəsinə dərc edilməsini təmin etsin.

5. "Büdcə sistemi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 12-ci maddəsinə uyğun olaraq dövlət büdcəsinin layihəsi ilə birlikdə aidiyyəti dövlət orqanları tərəfindən hazırlanan sənədlərin qanunvericiliklə müəyyən olunmuş müddətlərdə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə və Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə təqdim edilməsi üçün hömin sənədlərin icmallaşdırılması işləri Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə həvalə edilsin.

6. Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi:

6.1. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi tərəfindən 2023-cü il aprelin 1-dək Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyinə təqdim edilən dövlət büdcəsi və icmal büdcə ilə əlaqədar məlumatlar əsasında sosial-iqtisadi proqnoz göstəricilərini dürtüldürərək, 2023-cü il aprelin 8-dək Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankına təqdim etsin;

6.2. 2023-cü il üçün dəqiqləşdirilmiş, 2024-cü il və sonrakı üç il üçün ölkənin iqtisadi və sosial inkişaf konsepsiyasının və proqnoz göstəricilərinin, ümumi və əhalinin əsas sosial demografik qrupları üzrə yaşayış minimumunun 2024-cü il üçün ilkin proqnozlarını 2023-cü il martın 1-dək, dəqiqləşdirilmiş variantını 2023-cü il avqustun 1-dək Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə təqdim etsin;

6.3. 2024-cü il və sonrakı üç il üçün ümumi daxili məhsulun həcmimin, istehlak qiymətlərinin ortaillik indeksinin, orta aylıq əməkhaqqının, əhalinin gəlir və xərclərinin, məşğulluğunun və demografik göstəricilərinin ilkin variantını 2023-cü il martın 1-dək, dəqiqləşdirilmiş variantını isə 2023-cü il avqustun 1-dək Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna təqdim etsin;

6.4. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi ilə birlikdə neft-qaz sahəsi üzrə dövlət və hasilatın pay bölgüsü haqqında, əsas boru kəməri haqqında və digər bu qəbildən olan sazişlər üzrə podratçı tərəflərin investisiya planları ilə bağlı məlumatların təqdim edilməsinə dair təkliflərini 2023-cü il avqustun 1-dək Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə təqdim etsin;

6.5. 2024-cü ildə özləşməyə çıxarılaçaq obyektlərin siyahısını, özləşmədən daxilolmaların proqnoz göstəricilərini 2023-cü il iyulun 1-dək Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə təqdim etsin;

6.6. 2024-cü il və sonrakı üç il üçün dövlət investisiya proqramının istiqamətləri, "Böyük qayıdış dair I Dövlət Proqramı" və "Azərbaycan Respublikasının

2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası" üzrə nəzərdə tutulmuş investisiya yönümlü layihə və tədbirlər üçün tələb olunan vəsaitə dair ilkin göstəriciləri 2023-cü il martın 1-dək, dəqiqləşdirilmiş göstəriciləri, həmçinin növbəti il üçün dövlət büdcəsinin layihəsinə uyğunlaşdırılmış dövlət investisiya proqramının istiqamətlər üzrə layihəsini 2023-cü il avqustun 1-dək Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə təqdim etsin;

6.7. 2023-cü il iyulun 1-dək ölkənin şəhər və rayonları üzrə vergi uçotuna alınmış, habelə neft-qaz sahəsində fəaliyyət göstərən vergiödəyiciləri (podratçılar), "Avtomobil Yolları" Məqsədli Büdcə Fondu, dövlət adından yaradılan publik hüquqi şəxslər, büdcə təşkilatları, dövlət büdcəsindən və dövlət məxsus fondlardan maliyyələşən digər orqan və qurumlar, həmçinin səhmlərinin və ya paylarının 51 və daha artıq faizi birbaşa və ya dolayısılə dövlətə məxsus olan hüquqi şəxslər (vergiödəyiciləri), mərkəzləşdirilmiş qayda üzrə qəbul edilən digər vergiödəyiciləri ilə bağlı 2022-ci il və cari ilin ötən dövrü üçün hesablanmış, azaldılmış, ödənilmiş və artıq ödənilmiş daxilolmalara dair məlumatları Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə təqdim etsin.

7. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi 2024-cü il və sonrakı üç il üçün gömrük rüsumları, Azərbaycan Respublikasının ərazisinə malların idxalına dair vergi və digər gəlirlər üzrə proqnoz göstəricilərini Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi ilə razılaşdıraraq noticələrinin 2023-cü il avqustun 15-dək müvafiq protokollarla rəsmiləşdirilməsini təmin etsin.

8. "İri dövlət şirkətlərinin gəlirlər və xərclər smetaları haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2016-cı il 30 dekabr tarixli 534 nömrəli Qərarı ilə yaradılmış Komissiya siyahısı hömin Qərarla təsdiq edilmiş iri dövlət şirkətlərini, Azərbaycan Respublikasının İnvestisiya Holdingi isə onun idarəetməsinə verilmiş dövlət şirkətlərini, müəssisələr və dövlətin təyinatlı xidmətlərini təqdim etməsi üçün 2024-cü il və sonrakı üç il üçün gəlir və xərcləri, eləcə də dövlət büdcəsinə ödəniləcək dividəndlər üzrə proqnoz məlumatlarını 2023-cü il avqustun 15-dək Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə və Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyinə təqdim etsinlər.

9. Azərbaycan Respublikasının aidiyyəti mərkəzi, yerli icra hakimiyyəti və digər dövlət orqanları:

9.1. "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərində Böyük qayıdış dair I Dövlət Proqramı"nda nəzərdə tutulmuş tədbirlərin maliyyələşdirilməsi ilə bağlı tələb olunan vəsaitə dair təkliflərini 2023-cü il fevralın 20-dək Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyinə və Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə təqdim etsinlər;

9.2. vergi və gömrük sahəsində güzəştlərə dair təkliflərini və onların qiymətləndirilməsi üçün zəruri məlumatları Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin "Vergi və gömrük sahəsində verilmiş güzəştlər və azad olmaların dövlət büdcəsinin gəlirlərinə təsirinə qiymətləndirilməsi metodologiyası və hömin güzəştlər və azad olmaların reyestrinin aparılması Qaydası"nın təsdiq edilməsi haqqında" 2020-ci il 8 fevral tarixli 38 nömrəli və "Vergi və gömrük güzəştlərinin səmərəliliyinin qiymətləndirilməsi Qaydaları"nın təsdiq edilməsi haqqında" 2020-ci il 3 noyabr tarixli 436 nömrəli qərarlarına uyğun olaraq vergi və gömrük sahəsində verilmiş güzəştlərə dair Mərkəzləşdirilmiş Elektron Reyestr Sistemi vasitəsilə Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə təqdim etsinlər.

10. Naxçıvan Muxtar Respublikasının Nazirlər Kabinetinə, nazirliklərin, komitələrin, idarələrin, təşkilatların və dövlət

müəssisələrinin rəhbərlərinə, şəhər və rayon icra hakimiyyəti orqanlarına tapşırılsın və bələdiyyələrə tövsiyə edilsin ki, Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin təlimat məktubuna uyğun olaraq lazım olan materialları iqtisadiyyatın müvafiq sahələrinin inkişafının təhlili əsasında növbəti büdcə ili və gələn üç il üçün ölkənin iqtisadi və sosial inkişaf konsepsiyasını, proqnoz göstəricilərini hazırlamaq məqsədilə 2023-cü il fevralın 5-dək və iyulun 15-dək Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyinə təqdim etsinlər.

11. Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi, Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi müvafiq olaraq büdcə xərclərinin funksional təsnifatının pilot bölmələri üzrə "Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası" nəzərə alınmaqla sektor strateji planlarını hazırlayıb 2023-cü il martın 1-dək Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə və Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyinə təqdim etsinlər.

12. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankına tövsiyə edilsin:

12.1. monetar sektor və tədiyə balansı üzrə ətraflı statistik məlumatları 2023-cü il fevral ayının 5-dək Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyinə təqdim etsin;

12.2. Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin hazırladığı tədiyə balansının proqnozuna dair rəyini 2023-cü il aprel ayının 15-dək Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyinə təqdim etsin.

13. Naxçıvan Muxtar Respublikasının Nazirlər Kabinetinə, nazirliklərin, komitələrin, dövlət idarə və təşkilatların, səhmlərinin nəzarət zərfi dövlətə məxsus olan səhmdar cəmiyyətlərinin rəhbərlərinə, yerli icra hakimiyyəti orqanlarına dövlət sifarişləri ilə dövlət büdcəsi hesabına təyinatlı tədbirlərin həyata keçirilməsini təmin edən publik hüquqi şəxslərə və dövlət büdcəsindən maliyyə yardımı alan təşkilatlara tapşırılsın və bələdiyyələrə tövsiyə edilsin ki:

13.1. 2024-cü il və sonrakı üç il üçün büdcə layihələrini və dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına maliyyələşdirilməsi nəzərdə tutulan məqsədli dövlət proqramlarının və tədbirlərin maliyyə tutumu barədə məlumatları (hər bir proqram və tədbir üzrə ayrı-ayrılıqda göstərilməklə) Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin müəyyən etdiyi formalara uyğun olaraq 2023-cü il iyulun 1-dək Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə, 2022-ci il üçün Dövlət Proqramlarında və məqsədli tədbirlər üzrə nəzərdə tutulmuş işlərin və layihələrin icrasına dair məlumatları isə (ilkin noticə indikatorlarını da göstərməklə) 2023-cü il martın 1-dək Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyinə və Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə təqdim etsinlər;

13.2. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 22 iyul tarixli 3378 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın əsas icraçı orqanları (qurumları) 2024-2026-cı illər üçün (hər il üzrə ayrı-ayrılıqda) hər bir tədbir və layihə üzrə tələb olunan vəsait barədə təkliflərini 2023-cü il iyulun 1-dək, 2022-ci il üçün strategiyada nəzərdə tutulmuş tədbirlərin və layihələrin icrasına dair məlumatları (ilkin noticə indikatorlarını da göstərməklə) isə 2023-cü il martın 1-dək Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə və Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyinə təqdim etsinlər;

13.3. Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin və Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin təlimat

məktublarına uyğun olaraq, 2024-cü il və sonrakı üç il üçün dövlət investisiya proqramının layihəsini hazırlamaq üçün müvafiq məlumatları və sənədləri, "Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın tədbirlər planının müvafiq bəndlərində nəzərdə tutulmuş investisiya layihələri barədə məlumat və sənədləri 2023-cü il fevralın 20-dək Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyinə və Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə təqdim etsinlər;

13.4. büdcə xərclərinin funksional təsnifatının pilot bölmələri üzrə 2024-cü il və sonrakı üç il üçün bütün mövcud və davam etməkdə olan layihələr üzrə baza proqnozlarını və yeni siyasət təşəbbüsləri ilə bağlı sifarişlərini, eləcə də fəaliyyət planlarını Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin bu sərəncamın 4.2-ci bəndində qeyd edilən təlimat məktubuna uyğun olaraq 2023-cü il martın 1-dək Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə təqdim etsinlər;

13.5. büdcə xərclərinin funksional təsnifatının pilot bölmələri üzrə 2022-ci ilin fəaliyyət planlarında əks olunan Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi ilə razılaşdırılmış proqnoz və noticə göstəricilərinin (indikatorların) icrası barədə məlumatları 2023-cü il iyulun 1-dək Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə və Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyinə təqdim etsinlər;

13.6. davam edən layihələrin əsaslı xərclərinə dair məlumatları, həmçinin yüksək prioritetli yeni investisiya təklifləri üçün tələb olunan xərclərin təhlilinə dair məlumatları 2023-cü il martın 1-dək Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyinə təqdim etsinlər;

13.7. dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına maliyyələşdirilən tədbirlərin dövlət sifarişinə aid olanları, həmçinin beynəlxalq və ölkə səviyyəli tədbirlərin keçirilməsi, həmçinin xarici ölkələrin nümayəndə heyətlərinin və rəsmi şəxslərinin qəbulu, onlara xidmət göstərilməsi üçün dövlət büdcəsindən vəsaitin nəzərdə tutulması ilə bağlı təkliflərini hazırlayıb 2023-cü il iyulun 1-dək Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə təqdim etsinlər;

13.8. dövlət büdcəsi vəsaitinin səmərəli istifadəsinə təmin etmək məqsədilə funksional təsnifatın müvafiq bölmələri çərçivəsində inzibati təsnifata uyğun olaraq, boş (vakant) ştatlar və müddətli əmək müqaviləsi ilə işə götürülən işçilər (vakant ştatların vəzifə adı, sayı və vəzifə məaaşı göstərilməklə) barədə məlumatları hər rübdən sonrakı ayın 15-dək Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə təqdim etsinlər;

13.9. 2024-cü il və sonrakı üç ilin büdcə layihəsi hazırlanarkən Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2019-cu il 12 aprel tarixli 164 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Büdcə təşkilatlarında kommunal xidmətlərin (elektrik və istilik enerjisi, təbii qaz və su) istehlakına görə limitlərin müəyyən edilməsi və tənzimlənməsi Qaydası"nın tədbirlərinə əməl etsinlər.

14. Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Sosial Müdafiə Fondu və İşsizlikdən Sığorta Fondu, İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin İcbari Tibbi Sığorta Fondu, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Fondu nüvbəti büdcə ili və gələn üç il üçün Azərbaycan Respublikasının Vahid Büdcə Təsnifatının funksional və iqtisadi təsnifatına uyğun olaraq paraqraflar səviyyəsində öz büdcə layihələrinin ilkin variantını 2023-cü il martın 15-dək, dəqiqləşdirilmiş variantını isə 2023-cü il iyulun 1-dək Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyinə və Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə təqdim etsinlər.

15. Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi Mine-

ral-xammal Bazasının Bərpası üzrə Dövlət Fondunun, Meşələrin qorunub saxlanması və təkrar istehsalı fondunun, Ətraf mühitin mühafizəsi üzrə dövlət fondunun, Xüsusi mühafizə olunan təbii ərazilərinin idarə edilməsi və mühafizəsi üçün yaradılan müvafiq idarələrin xüsusi fondlarının, Su bioresurslarının artırılması, bərpası və mühafizəsi üçün yaradılan müvafiq idarələrin xüsusi fondlarının, Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi isə "Avtomobil Yolları" Məqsədli Büdcə Fondunun növbəti büdcə ili və sonrakı üç il üçün büdcə layihəsinin ilkin variantını 2023-cü il martın 1-dək, dəqiqləşdirilmiş variantını isə 2023-cü il iyulun 1-dək Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi ilə razılaşdıraraq Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyinə təqdim etsinlər.

16. Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi və Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi 2024-cü il və sonrakı üç il üçün ölkənin yanacaq-enerji balansının layihəsini hazırlayıb 2023-cü il iyulun 1-dək Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə və Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə təqdim etsinlər.

17. Nazirliklər, komitələr, idarələr və digər büdcə təşkilatları, şəhər və rayon icra hakimiyyəti orqanları, dövlət sifarişli dövlət büdcəsi hesabına təyinatlı tədbirlərin həyata keçirilməsini təmin edən publik hüquqi şəxslər və dövlət büdcəsindən maliyyə yardımı alan təşkilatlar "Büdcə sistemi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 11.12-ci maddəsinə müvafiq olaraq 2024-cü il üçün büdcə xərcləri üzrə (bütöndən bütönlüklə) dövlət fondları və bütöndən bütönlüklə üzrə xərclər də daxil olmaqla) layihələrini Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi ilə razılaşdıraraq noticələrini 2023-cü il avqustun 15-dək protokolla rəsmiləşdirsinlər.

18. Mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanları və onların struktur bölmələri, dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən büdcə təşkilatları, mülikiyyət və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq digər hüquqi şəxslər, bələdiyyələr, büdcə və bütöndən bütönlüklə dövlət fondları "Büdcə sistemi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 11.13-cü maddəsinə müvafiq olaraq ölkənin növbəti büdcə ili üzrə dövlət büdcəsi və icmal büdcənin layihəsinin və sonrakı üç il üçün icmal büdcənin göstəricilərinin, eləcə də büdcə xərclərinin funksional təsnifatının pilot bölmələrinin əhatə edən xərclər çərçivəsinin hazırlanması üçün Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi tərəfindən tələb olunan, habelə növbəti büdcə ili və gələn üç il üçün iqtisadi və sosial inkişaf konsepsiyasının və proqnoz göstəricilərinin hazırlanması üçün Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən tələb olunan əsaslandırıcı materialların və hesablamaların təqdim edilməsini təmin etsinlər.

19. Dövlət büdcəsi gəlirlərinin icrasını təmin edən orqanlar, nazirliklər, komitələr və dövlət büdcəsindən maliyyələşən və maliyyə yardımı alan digər təşkilatlar, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Nazirlər Kabinetinə növbəti büdcə ili və sonrakı üç il üçün büdcə layihələrini tərtib edərkən bu Sərəncamdan, eləcə də "Büdcə sistemi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununun və Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2004-cü il 24 may tarixli 75 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Dövlət büdcəsinin tərtibi və icrası Qaydaları"ndan irəli gələn digər vəzifələri keyfiyyətlə və müəyyən olunmuş icra müddətlərində yerinə yetirilməsini təmin etsinlər.

20. Bu Sərəncam imzalandığı gündən qüvvəyə inmir.

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Bakı şəhəri, 30 yanvar 2023-cü il

Azərbaycanla Əlcəzair arasındakı mövcud əlaqələr məmnunluq doğurur

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova Əlcəzair Xalq Demokratik Respublikasına işgüzar səfəri çərçivəsində bu ölkənin Milli Xalq Assambleyasının sədri İbrahim Bouğali ilə görüşüb.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, Azərbaycan parlament rəhbərini səmimiyyətlə salamlayan Milli Xalq Assambleyasının sədri, ölkələrimiz və parlamentlərimiz arasında mövcud əlaqələrin məmnunluq doğurduğunu bildirdi. O, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin ötən ilin noyabrında Ərəb Dövlətləri Liqasının 31-ci Zirvə toplantısında iştirak etmək məqsədilə bu ölkəyə səfər etdiyini xatırladaraq, bu səfərin ölkələrimiz arasında münasibətlərin daha da gücləndirilməsinə mühüm töhfə verdiyini vurğulayıb.

İbrahim Bouğali həmçinin özünün 2022-ci ilin iyun ayında Qoşulmama Hərəkatının Parlament Şöbəsinin birinci konfransında iştirak etmək məqsədilə Azərbaycanı səfər etdiyini qeyd edib və Azərbaycanın əldə etdiyi nailiyyətlərdən, inkişaf səviyyəsindən müsbət təəssürlər aldığını bildirdi. O, Parlament Şöbəsi çərçivəsində Əlcəzair parlamentinin dəstəyini və əməkdaşlığı inkişaf etdirməyə hər zaman hazır olduqlarını ifadə edib.

O, Bakıda səfərdə olarkən Azərbaycan xalqının yüksək qonaqpərvərliyini gördüklərini bildirdi, ölkəmizdə yaşayan Əlcəzair icmasının üzvləri ilə görüşdüyünü, onların Azərbaycanda özlərini çox rahat hiss etdiklərini və yaxşı yaşadıqlarını və buna görə ölkəmizə minnətdarlıqlarını ifadə edib.

Milli Xalq Assambleyasının sədri, Azərbaycanın öz ərazi bütövlüyünü bərpa etməsi məsələsinə münasibətdə qeyd edib ki, Əlcəzair xalqı da öz tarixində bənzər hadisələr yaşayıb və bu səbəbdən Azərbaycan xalqının əldə etdiyi qələbəyə görə keçirdiyi qürur hissini yaxşı başa

düşürlər və Azərbaycan xalqına sülh və sabitlik arzu edirlər.

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova səfərə dəvətə və Azərbaycan nümayəndə heyətinə göstərilən yüksək qonaqpərvərliyə görə minnətdarlığını ifadə edərək, bildirdi ki, bu səfər Azərbaycan Milli Məclisinin Sədri səviyyəsində Əlcəzairə ilk səfərdir. Azərbaycan və Əlcəzairi ənənəvi dostluq telləri və ortaq dəyərlər bağladığını qeyd edən parlamentin rəhbəri, xatırladı ki, gələcək il iki ölkə arasında diplomatik əlaqələrin qurulmasının 30 ili tamam olacaq. O, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Əlcəzair Xalq Demokratik Respublikasına səfərinin dost ölkələrimiz arasında əlaqələrin inkişafına mühüm töhfə olduğunu vurğulayaraq, qeyd edib ki, ölkələrimiz arasında münasibətləri daha da inkişaf etdirmək üçün böyük potensial mövcuddur.

Spiker Sahibə Qafarova deyib ki, ölkələrimiz arasında münasibətlərin mühüm bir istiqamətini parlamentlərimiz arasında əlaqələr təşkil edir. Dostluq qruplarının fəaliyyəti bu əlaqələrin daha da dərinləşdirilməsinə dəstək verəcək. Spiker qeyd edib ki, parlamentlərimiz beynəlxalq parlament təşkilatlarında da uğurla əməkdaşlıq edirlər və bu təşkilatlarda qanunverici orqanlarımız arasında qarşılıqlı dəstək mövcuddur. Bütün bunlar sülh və təhlükəsizliyə, həmrəyliyə xidmət edir.

Görüşdə Milli Məclisin Sədri bir neçə gün əvvəl - yanvarın 27-də Azərbaycan Respublikasının İran İslam Respublikasındakı səfirliyinə qarşı törədilmiş terror aktı haqqında məlumat verib və qeyd edib ki, bir çox ölkələr bu hadisəni kəskin şəkildə qınayıblar.

Milli Məclisin Sədri Azərbaycan Prezidentinin təşəbbüsü ilə yaradılan Qoşulmama Hərəkatının Parlament Şöbəsinin fəaliyyəti, bu platformanın qarşısında duran vəzifələr haqqında geniş məlumat verib. O, Parlament Şöbəsinin Bəhreynədə keçiriləcək növbəti konfransında bu

əməkdaşlıq çərçivəsinin institusional inkişafı baxımından mühüm məsələlərin müzakirəsinin nəzərdə tutulduğunu qeyd edərək, bu platforma çərçivəsində əməkdaşlığın önəmini diqqətə çatdırdı. Sahibə Qafarova qeyd edib ki, Parlament Şöbəsi üzv parlamentlərin birgə fəaliyyətinin əlaqələndirilməsinə, ölkələrimizin səsinin beynəlxalq aləmdə eşidilməsinə, qarşılıqlı maraq doğuran məsələlərin həllinə töhfə verə biləcək təsisatdır. O, Əlcəzairin təşkilatın işində fəal iştirakını yüksək qiymətləndirib.

Parlamentin sədri 44 günlük Vətən müharibəsində ölkəmizin əldə etdiyi şanlı qələbə, BMT Təhlükəsizlik Şurası və digər beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən qəbul olunmuş və torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsinə tələb edən qətnamələrin uzun illər kağız üzərində qalması və icra olunmaması, bu sənədlərin icrasının Azərbaycanın öz gücü hesabına həyata keçirilməsi, ölkəmizin ərazi bütövlüyünün bərpa olunmasından sonra regionda yeni yaranmış vəziyyət, işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə həyata keçirilən bərpa və quruculuq işləri barədə məlumat verib. O qeyd edib ki, Azərbaycanla Ermənistan arasında normalaşma prosesinin təşəbbüskarı mövz Azərbaycan olmasına və beynəlxalq hüququn 5 əsas prinsipi əsasında sülh sazişinin imzalanmasını təklif etməsinə baxmayaraq, Ermənistan danışıqlarda destruktiv mövqe nümayiş etdirir və üçtərəfli Bəyanatın müddəalarını kobud şəkildə pozur.

Söhbət zamanı qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər də müzakirə olunub. Görüşdə Milli Məclisin Sədr müavini Fəzail İbrahimli, Azərbaycan-Əlcəzair parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupunun rəhbəri Mahir Abbaszadə, deputatlarından Sabir Rüstəmli və Cavanşir Paşazadə, Azərbaycanın bu ölkədəki səfiri Tural Rzayev də iştirak ediblər.

"Azərbaycan"

Malayziya Azərbaycanla əlaqələrin daha da inkişaf etdirilməsində maraqlıdır

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı Parlament İttifaqının 17-ci konfransında iştirak etmək üçün Əlcəzair Xalq Demokratik Respublikasına işgüzar səfəri çərçivəsində Malayziya Parlamentinin Nümayəndələr Palatasının sədri Cohari Abdul ilə görüşüb.

Parlamentin Mətbuat və ictimaiyyətə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, Milli Məclisin Sədri İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı Parlament İttifaqının 17-ci konfransında iştirakdan məmnunluğunu bildirərək, bu cür platformaların ikitərəfli və çoxtərəfli əməkdaşlıq məsələlərini müzakirə etmək üçün gözəl fürsət olduğunu diqqətə çatdırdı. Bu il ölkələrimiz arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 30 illiyini qeyd etməyimizə deyən Milli Məclisin Sədri bu illər ərzində Azərbaycan və Malayziya arasında əlaqələrin dərinləşməsinin məmnunluq doğurduğunu bildirdi. İslam dünyasının üzvü olan hər iki ölkənin müsəlman dövlətləri arasında qarşılıqlı dəstəyin və həmrəyliyin inkişafında, islam dəyərlərinin təbliğində mühüm rol oynadığını vurğulayan Sahibə Qafarova ölkələrimizin beynəlxalq təşkilatlarda six əməkdaşlığını qeyd edib. O, Malayziyanın daim Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və suverenliyini dəstəkləməsinə yüksək qiymətləndirib.

Parlamentlərin iki ölkə arasında münasibətlərin inkişafındakı rolunu qeyd edən Milli Məclisin Sədri bu sahədə parlamentlərarası dostluq qruplarının fəaliyyətinin əhəmiyyətini vurğulayıb.

Azərbaycan və Malayziya parlamentlərinin parlamentlərarası təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlıqdan danışan Sahibə Qafarova Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Qoşulmama Hərəkatının sədri kimi hərəkatın parlament ölkələrinin inkişaf etdirilməsi təşəbbüsünə uyğun olaraq, qurumun Parlament Şöbəsinin yaradılması, onun təsis yığıncağı, Bakıda keçirilən birinci konfrans, hazırda təşkilatın institusional inkişafı üçün görülən işlər, qarşıda duran vəzifələr haqqında geniş məlumat verib. Sahibə Qafarova Parlament Şöbəsinin sədri

olaraq Malayziya parlament nümayəndə heyətinin QHPŞ-nin Bakı konfransında iştirakını yüksək qiymətləndirib.

Görüşdə Milli Məclisin Sədri Azərbaycanın uğurlu inkişafı, ölkəmizin beynəlxalq təşəbbüsləri, 2020-ci ildə Vətən müharibəsində əldə olunan qələbə ilə torpaqlarımızın Ermənistanın işğalından azad edilməsindən sonra ölkəmizin həyata keçirdiyi genişmiqyaslı bərpa və quruculuq işləri barədə geniş məlumat verib. O, işğal dövründə Ermənistan tərəfindən şəhər və rayonlarımızın, infrastrukturun, tarixi və mədəniyyət abidələrinin tamamilə dağıdılması və talan edilməsi, Ermənistanın Laçın

yolundan hərbi məqsədlər üçün istifadə etməsinə, mina problemini diqqətə çatdırdı. Milli Məclisin Sədri həmçinin yanvarın 27-də Azərbaycan Respublikasının İran İslam Respublikasındakı səfirliyinə qarşı törədilmiş terror aktı barədə də məlumat verərək, qeyd edib ki, Azərbaycan bu hücumun obyektiv və hərtərəfli araşdırılmasını tələb edir.

Azərbaycan parlament sədrini səmimiyyətlə salamlayan Malayziya Parlamentinin Nümayəndələr Palatasının sədri Cohari Abdul ölkələrimiz və parlamentlərimiz arasında əməkdaşlıqdan məmnunluğunu bildirərək əlaqələ-

rin daha da inkişaf etdirilməsində maraqlı olduqlarını qeyd edib. O, xüsusilə beynəlxalq parlament təşkilatlarında əməkdaşlıqdan danışıqların aparılmasını və münasibətlərə, həmçinin Qoşulmama Hərəkatı və onun Parlament Şöbəsinə fəaliyyətə böyük əhəmiyyət verir.

Söhbət zamanı bu cür görüşlərin və aparılan danışıqların parlamentlərimiz arasında uğurlu əlaqələrin təsdiq etdiyi qeyd olunub, əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsi üçün qarşılıqlı səfərlərin önəmi vurğulanıb.

"Azərbaycan"

Münasibətlərin mövcud vəziyyəti barədə fikir mübadiləsi aparılıb

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı Parlament İttifaqının 17-ci konfransında iştirak üçün Əlcəzair səfəri çərçivəsində Oman Sultanlığının sədri Şeyx Xalid bin Hilal Al Mavali ilə görüşüb.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, görüşdə ölkələrimiz və parlamentlərimiz arasında münasibətlərin mövcud vəziyyəti barədə fikir mübadiləsi aparılıb. Qanunverici orqanların ikitərəfli münasibətlərinin daha da dərinləşdirilməsində müsbət rolunu vurğulanıb, o cümlədən,

beynəlxalq parlament təşkilatlarında əməkdaşlıq, qarşılıqlı dəstəyin əhəmiyyəti qeyd

olunub. Söhbət zamanı Azərbaycan Prezidentinin təşəbbüsü ilə yaradılmış Qoşulmama

Hərəkatının Parlament Şöbəsinin fəaliyyəti, bu platformanın növbəti konfransına

hazırlıqla bağlı görülmə işləri barədə danışıqlar.

Görüşdə Sahibə Qafarova həmçinin yanvarın 27-də Azərbaycan Respublikasının İran İslam Respublikasındakı səfirliyinə qarşı törədilmiş terror aktı haqqında məlumat verib, Azərbaycanın bu məsələnin şəffaf və obyektiv araşdırılmasını tələb etdiyini bildirdi, bir çox ölkələrin bu terror aktını şiddətlə qınadığını diqqətə çatdırdı.

Söhbət zamanı Milli Məclisin Sədri Azərbaycanın Vətən müharibəsində əldə etdiyi qələbədən sonra regionda yaranmış vəziyyət, işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə aparılan genişmiqyaslı quruculuq və bərpa işləri barədə ətraflı danışıb.

"Azərbaycan"

Memorandum imzalanıb

İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı Parlament İttifaqının Əlcəzairdə keçirilən 17-ci konfrans çərçivəsində Qoşulmama Hərəkatı Parlament Şöbəsinə Parlament İttifaqı yanında, Parlament İttifaqına isə Qoşulmama Hərəkatı Parlament Şöbəsi yanında müşahidəçi statusunun verilməsi müzakirə olunub. Bu məsələ üzv parlamentlər tərəfindən yekdilliklə dəstəklənib.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, sonra Qoşulmama Hərəkatı Parlament Şöbəsinin və Azərbaycan Milli Məclisinin Sədri Sahibə Qafarova və Parlament İttifaqının Baş katibi Muhammed Xurayçi Niyyas sözügedən məsələyə dair anlaşma memorandumunu imzalayıblar.

"Azərbaycan"

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova İƏT Pİ Konfransının 17-ci sessiyasında çıxış edib

Xəbər verildiyi kimi, Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Sədri Sahibə Qafarova Əlcəzair Xalq Demokratik Respublikasında işgüzar səfərdədir. Azərbaycan parlamentinin sədri səfər çərçivəsində İslam Əməkdaşlığı Təşkilatının Parlament İttifaqı Konfransının "İslam dünyası: modernləşmə və inkişaf çağırışları" mövzusunda keçirilən 17-ci sessiyasında çıxış edib.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, sessiya iştirakçıları salamlayan Milli Məclisin spikeri dəvətə və göstərilən qonaqpərvərliyə görə Əlcəzair parlamentinə təşəkkür edib.

Milli Məclisin Sədri İslam dünyasının zəngin tarixə və mədəni irsə, böyük resurslara malik olmasına baxmayaraq, bu gün hələ də həllini gözləyən böyük çətinliklərə üzülüşünü qeyd edib və bildirib ki, yoxsulluq, sosial və iqtisadi bərabərsizlik, silahlı qarşıdurmalar, humanitar böhranlar, terrorizm və ekstremizm modernləşmə və inkişaf səylərinə ciddi təsir göstərir və onlara mane olur. Eyni zamanda Danimarkada, Türkiyənin İsveçdəki səfirliyi qarşısında Qurani-Kərimin yandırılması, Niderlandda baş verənlər də göstərir ki, islamofobiya, ksenofobiya, irqçilik hələ də bitməyib, əksinə, demokratiya, insan hüquqları və söz azadlığı adı altında pərdələnməklə fikir ayrılıqları və nifrət yaratmağa davam edir.

Spiker bildirib ki, bu çətinliklərin öhdəsindən gəlmək və öz potensialını tam reallaşdırmaq üçün İslam dünyasının sülh, tolerantlıq, harmoniya və ədalət kimi İslam dəyərlərinə uyğun birliyə və həmrəyliyə ehtiyacı var. Bu mənada İslam Əməkdaşlığı Təşkilatı həmrəyliyinə möhkəmləndirilməsi üçün vacib və səmərəli mexanizmdir və ümumi məsələlər üzrə əməkdaşlığımızın, birgə fəaliyyətimizin və davamlı mövqeyimizin inkişafı üçün mühüm zəminədir. Spiker Sahibə Qafarova bildirib ki, parlament diplomatiyasının beynəlxalq siyasətə mühüm əhatəsinə çevrildiyi bugünkü şəraitdə bu Parlament İttifaqının həmrəylik, dialoq və əməkdaşlıq üçün səmərəli platforma kimi daha da inkişaf etdirilməsi üçün bütün imkanlar mövcuddur.

O qeyd edib ki, İslam ölkələri ilə ikitərəfli və çoxtərəfli əməkdaşlığın qurulması və inkişafı həmişə Azərbaycanın xarici siyasətinin əsas prioritetlərindən biri olub. Vurğulanıb ki, bu, İƏT-ə üzv dövlətlərin nazirlərinin müxtəlif görüşlərinin və Fələstin üzrə konfransların təşkili, İƏT Gənclər Forumu, İƏT Əmək Mərkəzi və İƏT-ə üzv dövlətlərin Jurnalistlər Birliyi kimi yeni təsisatların yaradılması təşəbbüsləri ilə təsdiqlənir. 2017-ci ildə IV İslam Həmrəylik Oyunlarının keçirilməsi, COVID-19 pandemiyası zamanı müsəlman ölkələrinə maliyyə və humanitar yardımın göstərilməsi də Azərbaycanın İslam ölkələri arasında həmrəyliyin möhkəmləndirilməsinə yönəlmiş səylərdir.

Milli Məclisin Sədri deyib ki, islamofobiya qarşı açıq şəkildə çıxış edən Azərbaycan bir çox ölkələrdə sülh və mərhəmət dini olan İslamın həqiqi mahiyyətini nümayiş etdirən və İslam mədəniyyətini təbliğ edən konfrans və sərgilər təşkil edib. Həmçinin 2008-ci ildə İƏT-ə və Avropa Şurasına üzv ölkələrin iştirakı ilə başlanan "Bakı Prosesi" və sonradan Ümumdünya Mədəniyyətlərə Dialeq Forumu artıq BMT Baş Assambleyasının qətnamələri ilə mədəniyyətlərə dialeq qlobal platforma kimi tanınıb.

Spiker vurğulayıb ki, İslam ölkələrinin beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində fəal əməkdaşlığı və qarşılıqlı dəstəyi səsimizin beynəlxalq səviyyədə əsdlənməsinə imkan yaradır. İslam ölkələrinin Azərbaycanın 2012-2013-cü illər

üçün BMT Təhlükəsizlik Şurasına üzv seçilməsinə dəstəkləndiyini qeyd edən Sahibə Qafarova bildirib ki, Azərbaycan BMT Təhlükəsizlik Şurasına üzv olduğu dövrdə İslam dünyasının maraqlarına cavab verən bir sıra təkliflər irəli sürüb və onları reallaşdırıb ki, bunların sırasında terrorizmlə mübarizə üzrə beynəlxalq konfrans, BMT ilə İslam Əməkdaşlığı Təşkilatı arasında əməkdaşlığın genişləndirilməsi üzrə yüksək səviyyəli görüş kimi tədbirləri göstərmək olar.

Milli Məclisin Sədri Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə yaradılan Qoşulmama Hərəkatı Parlament Şöbəsinin və İƏT-ə üzv dövlətlərin Parlament İttifaqının bu 17-ci konfrans çərçivəsində əməkdaşlığa dair memorandum imzalamaqla və qarşılıqlı şəkildə müşahidəçi statusu əldə etməklə, əməkdaşlıq qurmağa qərar verdiklərini və əməkdaşlığın ümumi məqsədlərə xidmət edəcəyinə inandığını bildirib.

Sahibə Qafarova qeyd edib ki, indi müşahidə etdiyimiz qlobal proseslər yürüdülməyən siyasətlərin və davranışların hələ də dəyişmədiyini bizə öyrətdi. Bu isə bugünkü beynəlxalq sistemin zəif nöqtəsinə çevrilibdir. Belə ki, keçmiş və indiki təcrübələri müqayisə edərkən aydın olur ki, əslində, bu siyasətlərin mahiyyəti dəyişməyib, yalnız dövrün tələblərinə

uyğun olaraq onların həyata keçirilməsi üsulları dəyişib.

Azərbaycan parlamentinin spikeri bildirib ki, hamımız İslam dünyasının mühüm üzvlərindən biri olan, müstəqil və inkişaf edən Əlcəzairə bugünkü konfransın keçirilməsinə görə minnətdar, ancaq bilirik ki, bu nailiyyətlər, Fransanın Əlcəzair xalqına qarşı uzun illər ərzində törətdiyi ifrat şiddət, zorakılıq və müharibə cinayətlərindən sonra 1,5 milyondan çox şəhidin həyatı bahasına əldə edilib.

Spiker diqqətə çatdırıb ki, Əlcəzair müstəqillik qazandıqdan təxminən 30 il sonra, ötən əsrin 90-cı illərinin əvvəllərində Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınmış ərazilərindən 20 faizi qonşumuz Ermənistan tərəfindən işğal edilib və 30 il işğal altında qalıb. O bildirib ki, işğal illərində Ermənistan bütün şəhər və kəndlərimizi yerləyərkən edib, Azərbaycanı bütün tarixi, mədəni və dini obyektlərini vandalizmə məruz qoyub. Həmçinin Ermənistan bütün müsəlmanlara tam hörmətsizlik və nifrət hissi ilə bizim məscidlərimizi dağıdıb və təhqir edib, onlardan donuz və inək tövləsi kimi istifadə edib. Vurğulanıb ki, Ermənistanın etnik təmizləmə aparması nəticəsində bir milyondan çox azərbaycanlı işğal olunmuş ərazilərdən məcburi köçkün və Ermənistanın qaçqın vəziyyətinə düşüb.

Milli Məclisin Sədri diqqətə çatdırıb ki, BMT Təhlükəsizlik Şurasının

1993-cü ildə qəbul etdiyi dörd qətnaməsi, İƏT də daxil olmaqla digər müvafiq beynəlxalq təşkilatların qətnamələri və qərarları Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərindən dərhal, tam və qeyd-şərtsiz çıxarılmasını tələb edir. ATƏT-in Minsk qrupu Ermənistanla Azərbaycan arasında danışıqlarda vasitəçi olub. Lakin münafiqin həllinə kömək etməkdən əvvəl, bu qrupun, xüsusən də Fransanın nə müharibə, nə də sülh vəziyyətinin əbədi qalması üçün məsələni dondurmağa çalışdığı aşkar idi.

Milli Məclisin Sədri bildirib ki, 2020-ci ildə Azərbaycan BMT Nizamnaməsinin 51-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş özünümüdafiə hüququndan istifadə edərək, üç minə yaxın şəhidin həyatı bahasına BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrini, beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərini həyata keçirməklə ərazi bütövlüyünü və tarixi ədaləti bərpa edib.

Azərbaycanın işğaldan azad olunmuş ərazilərdə genişmiqyaslı bərpa və yenidənqurma işləri apardığını, keçmiş məcburi köçkünlərimizin artıq doğma yurdlarına qayıtması prosesinin başladığını bildirdən parlamentin sədri, indiki Ermənistan ərazisində ösrlər boyu yaşadıkları doğma torpaqlarından deportasiya edilmiş azərbaycanlıların da hüquqlarının bərpa olunacağına və onların öz yurdlarına geri qayıdacağına olan inamını da tədbir iştirakçıları ilə bölüşüb. Bu insanlardan ibarət olan Qərbi Azərbaycan icması artıq beynəlxalq birliyə müraciət edib və bu prosesin praktiki cəhətdən həyata keçirilməsi üçün "Qayıdış Konsepsiyası" hazırlayıb.

Azərbaycan parlamentinin rəhbəri bildirib ki, İkinci Qarabağ müharibəsi başa çatdıqdan sonra Azərbaycan sülh gündəliyi və Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərinin normallaşması təşəbbüsü ilə çıxış edib. Lakin Ermənistan hələ də üzünə götürdüyü öhdəliklərə əməl etmədi və bu prosesdə destruktiv mövqeyə nümayiş etdirir, beynəlxalq ictimaiyyəti yalan məlumatlarla yanıltmağa çalışır. Təəccüblü deyil ki, bu manipulyasiyalar elə həmin Fransa tərəfindən dəstəklənir və hətta təhrir olunur.

Sahibə Qafarova vurğulayıb ki, yuxarıda deyilənlər bizi daha bir vacib məqama - beynəlxalq təşkilatlarla, xüsusən də BMT Təhlükəsizlik Şurasında ikili standartlara və ayrı-seçkiliyə gətirib çıxarır. Qeyd olunub ki, bu sahədə islahatlar ehtiyac olduğunu bir çox ölkələr bəyan ediblər. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev bu yaxınlarda yerli KİV-ə müsahibəsində bu məsələyə bir daha toxunub.

Spiker bildirib ki, Təhlükəsizlik Şurasının formatına yenidən baxılmasının vacibliyini vurğulayan cənab Prezident İlham Əliyev İslam Əməkdaşlığı Təşkilatının üzvü olan müsəlman ölkəsi üçün bir daimi yerin və Qoşulmama Hərəkatı üçün bir yerin ayrılmasını təklif edib. Parlamentin sədri bildirib ki, bu, müasir beynəlxalq siyasət baxımından daha ədalətli və balanslı bir təmsilçilik olacaqdır.

Sahibə Qafarova Azərbaycan Respublikasının İran İslam Respublikasındakı səfirliyinə qarşı yanvarın 27-də törədilən terror aktından danışıraq, bu xain terror hücumunu qətiyyətlə pisləyib və bunun ciddi beynəlxalq reaksiyaya səbəb olduğunu qeyd edib. Bu terror aktına görə bütün məsuliyyətin İran tərəfinin üzünə düşdüyünü deyən spiker bildirib ki, səfirliyin yerləşdiyi ölkə olaraq İran tərəfi səfirliyin və onun əməkdaşlarının təhlükəsizliyinin təmin olunması ilə bağlı diplomatik əlaqələr haqqında Vyana Konvensiyasından irəli gələn öhdəliklərini yerinə yetirməli idi. Biz bu terror aktını törədənlerin, eləcə də bu qanlı aktın sifarişçilərinin ən qısa zamanda müəyyən edilməsinə və obyektiv şəkildə cəzalandırılmasına tələb edirik.

"Azərbaycan"

Milli Məclisin Sədr müavini Adil Əliyev növbəti dəfə vətəndaşların qəbulunu keçirib

Yanvarın 30-da vitse-spiker Adil Əliyev qəbul qrafikinə uyğun olaraq növbəti dəfə Milli Məclisdə şəhid ailələrini, qaziləri və müraciət edən digər vətəndaşları qəbul edib.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, qəbul zamanı müxtəlif məzmunlu müraciətlər dinlənilərək bəzilərini yerində həll edilməsinə nail olunub. Eləcə də sosial, humanitar, məişət məsələlərinin həlli ilə bağlı aidiyyəti üzrə məktubların hazırlanması üçün müvafiq göstərişlər verilib. Daxil olan bütün növ müraciətlər ətraflı araşdırılıb, mövcud qanunve-

riciliyin tələblərinə uyğun olaraq tədbirlər görülüb.

Səmimi qəbula görə təşəkkürünü bildiren vətəndaşlar müraciətlərinə yüksək həssaslıqla yanaşıldığına görə minnətdarlıqlarını bildirdilər.

Daha sonra vitse-spiker Adil Əliyev fiziki məhdudiyətləri ilə əlaqədar qəbula gələ bilməyən vətəndaşları evlərinə ziyarət edərək onları narahat edən məsələlərə maraqlandı.

"Azərbaycan"

Əməkdaşlıq genişlənir

Baş Prokuror Kamran Əliyevin dəvəti ilə Almaniyanın Münhen şəhərinin baş prokuroru Reinhold Röttlenin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ölkəmizdə işgüzar səfərdə olub.

Baş Prokurorluqdan AZƏTAC-a bildirilib ki, yanvarın 26-da Şəhidlər xiyabanına gələn qonaqlar Azərbaycanın müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olan qəhrəman Vətən övladlarının xatirəsinə ehtiramlarını bildirib, məzarları üzünə gül dəstələri düzülüb. Almaniya prokurorları Heydər Əliyev Mərkəzinin ziyarət edərək, görkəmli dövlət

xadiminin heyət və fəaliyyətini əks etdirən stendlərə tanış olub, onlara mərkəzdə yerləşən muzey və eksponatlar barədə ətraflı məlumat verilib.

Nümayəndə heyəti Baş Prokurorluğun yeni inzibati binasında prokurorluğun struktur qurumlarının rəhbərləri ilə görüş keçirib. Qonaqlara ölkəmizin prokurorluq və digər hüquq-

mühafizə orqanlarının mütəşəkkil cinayətkarlığa, dini radikalizmə və terrorçuluğa qarşı mübarizədə fəaliyyəti haqqda geniş məlumat verilib.

Həmçinin nümayəndə heyəti Baş Prokuror yanında Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə Baş İdarəsi, Bakı Şəhər Prokurorluğunun mərkəzi aparatı və Xətai Rayon Prokurorluğu, habelə 7 saylı "ASAN xidmət" in fəaliyyəti ilə tanış olub.

Münhenin baş prokurorunun ölkəmizə işgüzar səfəri başa çatıb.

"Terrorçu Xameneyi!"

İranda hakim rejimə qarşı etirazların yeni dalğası başlayıb

İranda molla rejiminin terrorçu fəaliyyəti beynəlxalq aləmdə olduğu kimi, daxildə də ciddi narazılıqlara səbəb olub. Azərbaycanın İranda səfirliyində molum terror hücumundan sonra əhalinin etirazları qeyd edilənlərin bariz sübutudur. Belə görünür ki, İran rejiminin terrorçu fəaliyyəti artıq xalq da cana doyurub və etirazların miqyası gündən-günə genişlənir.

Bütövlükdə İran bürüyən və ölkənin ali dini lideri Ayətullah Əli Xameneyiyə qarşı üsyan davam edir. Tehranın terror siyasətinə qarşı çıxan, eyni zamanda acınacaqlı vəziyyətdə yaşamaqdan bezmiş əhali genişmiqyaslı nümayiş keçirərək "Süfrələrimiz boşdur, Xameneyi canidir!", "Ölüm olsun Xameneyiyə!", "Terrorçu Xameneyi!" kimi şüarlar səsləndirirlər.

Qarşıdurma ölkədə gərgin və xaotik vəziyyət yaradıb. Hakimiyyət isə kütləvi etirazların qarşısını almaq üçün bütün repressiv tədbirlərə əl atıb. Bir neçə gündür xalq İranın dörd müxtəlif hissəsində kütləvi yürüşlər keçirir. Onlar hökumət əleyhinə şüarlar səsləndirir və Xameneyinin istefa vermesini tələb edirlər.

Ünvanı yoxdur, etirazların davam etməsi fonunda sakinlər üçün güllə səsləri əhəmiyyətli. Polisin işgəncəsi və zorakılıq nəticəsində etirazlarda xəsarət alan 38 yaşlı Əşrəf Behruzinin yaxınları bildirib ki, 4 polis əməkdaşı axşam saatlarında yaşadığı evə girərək heç bir səbəb göstərmədən Əşrəfin bəlməyə getməli olduğunu deyiblər. Polislər zor təbiq edərək uşaqların gözü qarşısında onun qollarını bəkdəlləyib bəlməyə aparıblar. Ölən şəxsin anası Behnaz Behruzini dini liderə və daxili işlər naziri Əhməd Vahidiyə müraciət edib. "Görün İranda, Tehranda nələr baş verir. İranın daxili işlər nazirinin üzümü tutub deyirəm. Ar olsun sənə və sənənin polis əməkdaşlarına".

Bu arada İranın sünni məzhəbli etnik bələclərin kompakt yaşadığı Sistan və Bəluçistan əyalətinin mərkəzi Zahidan şəhərində tanınmış ağsaqqallardan olan Hacı Xudərəhm Mənduzehinin hökumət məmurları tərəfindən öldürülməsinə qarşı da etirazlar ən gərgin səviyyəyə çatıb. Əyalətdə onlarca etirazçı həbs edilib. Saxlanılanlar arasında çox sayda yeni-yetmənin olduğu bildirilir. Mülki geyimli təhlükəsizlik məmurlarının etirazçılara qarşı amansız davranışları, xüsusilə Zahidan şəhərində həbs edilənlərin vəhşicəsinə döyüldükləri bildirilir.

Etiraz aksiyaları fonunda ölkədə hüquq-mühafizə sistemi iflic vəziyyətə düşüb. Qeyd edilir ki, İranda güc strukturları da əsas işlərini unudublar və etirazçıların qarşısını almaq üçün yəqinləndirilib.

ABŞ-də yerləşən İnsan Haqları Fəalları Xəbər Agentliyi açıqladıqı son hesabatında bildirib ki, İranda hökumət əleyhinə nümayişlər başlayandan bəri ən azı 527 nəfər həlak olub. Qrupun məlumatına görə, onların arasında 71 azyaşlı var. Ümumilikdə 20

minə yaxın insanın həbs edildiyi bildirilir. Onlardan 100-dən çoxu ölüm cəzasına məhkum edilib. Artıq bir neçə nümayişçi edam olunub. İran hakimiyyəti ölənlərin və həbs olunanların ümumi sayı barədə məlumat vermir.

ABŞ Avropa İttifaqına və Böyük Britaniyaya qarşı etirazçılara qarşı təqiblərə cavab olaraq, İrana yeni sanksiyalar tətbiq edib. ABŞ Dövlət Departamentinin sözcüsü Ned Prays mətbuat konfransı zamanı bildirib ki, sanksiyalar İran rejiminin "insan haqları ilə əlaqədar cavabdehliyini təşviq etmək məqsədi daşıyır".

Ünvanı yoxdur, İranda son illərdə İranda edamə məhkum olunanların statistikasından da görmək mümkündür. Hətta rejimin daxildəki də gerçəkliyi artıq görünür, insanların günahsız yerdə öldürüldüyünü şahid olurlar. Amma İran rəsmiləri hələ ki tutduğu yoldan, mövqedən dönməməkdə ısrarlıdır.

Elçin CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

ÇƏKİLİN YOLUMUZDAN, TERRORÇULAR!

İran Azərbaycana qarşı sonuncu şərfəsizliyini də etdi!

Üzümüzə güllə-güllə arxadan küyrəyimizə namərdcəsinə bıçaq sapladı!

Azərbaycana məxsus ərazi-də, Azərbaycanın İranda ki səfirliyində terror aktı törətdi!

Dinc insanlara (qeyri-hərbçilərə), diplomatlara qarşı silah işlətdi!

Bir nəfəri qətlə yetirdi, iki nəfəri isə yaraladı!

Bununla bir daha Azərbaycana olan qəzəbini, kinini və nifrətini açıq şəkildə büruzə verdi!

Bununla bir daha Azərbaycana qarşı açıq düşmənçiliyə keçdiyini əyani şəkildə göstərdi!

Bununla bir daha haqiqi simasını, terrorçu dövlət olduğunu bütün dünyaya nümayiş etdirdi!

Ötən il Londonda Azərbaycan səfirliyində baş verən "əmmaməli hücum" bu dəfə İranda həyata keçirildi!

Beləliklə, Azərbaycana düşmən mövqe tutan ölkələr sırasına "qaradaş" İran lap ön mövqeyə keçdi!

✦ ✦ ✦

Terror aktından dərhal sonra İranın daha bir xarakterik siması da aydın göründü:

Dövlət səviyyəsində utanmadan yalan danışmaq şəkəri!

Güya İranda terrorçu itən arvadın dalınca Azərbaycan səfirliyinə gəlməmiş!

İşə bax ha...
İranda İranın səfirlikdə nə gəzir ki, əri də onu orada tapa?!
Bəyəm, "itən arvad" öldə avtomat, cibdə tapanca ilə axtarırlar?

Bəyəm, hər bir "arvadı itən" səfirliyə gedərək onun əməkdaşlarına qarşı terror törətməklə acığını soyutmuşdurlar?!
Sonra da dedilər ki, güya terrorçu erməniymiş.

Erməninin terrorçuluğunda isə qeyri-adi heç nə yoxdur!

Bu millət də qardaşları farslar kimi həmişə terrorla məşğul olub, dünyaya məşhur terror dəstələri yaradıblar!

Bəlkə elə terrorçu mahiyyətlərinə görə hər ikisinin soyadı "yan"la bitir?!

Amma "terrorçu İranda yaşayan erməni edib" versiyası da puça çıxdı!

Dərhal terrorçunun tablignə, ona "bəraət qazandırılması"na başlandı!

Bir Azərbaycan vətəndaşını şəhid edib, ikisini yaralayan terrorçu dərhal televiziya ekranlarına çıxarıldı!

Sərbəst şəkildə müsahibələr verməyə başladı!

Həm də ilk olaraq Azərbaycana qarşı qatı düşmənçiliyi ilə seçilən fars-molla rejiminin rəhbəri kimi "Səhər" telekanalında...

ABŞ səfirliyindən sonra - 1979-cu ildən bəri İranın hədəf etdiyi ikinci səfirlik Azərbaycanınkı oldu!

Sən demə, İranın eyni səviyyədə özünü düşmən saydığı iki dövlətdən biri Azərbaycan imiş!

Amma Azərbaycan həmişə İranın özünə dost hesab edib - tarixi, dini, ənanə birləşmə, orada qırx mindən çox qan qardaşının yaşadığına görə!

Azərbaycan vətəndaşları 90-cı illərdə dövlət müstəqilliyi qazanan ona qarşı düşmənçilik əməlləri törətdiyinə qan qardaşları ilə görüşə can atırlar!

İranda Azərbaycan dövləti nə özü pislik edib, nə də ərazisindən ona qarşı düşmənçilik əməlləri törətdiyinə qan qardaşları ilə görüşə can atırlar!

Görün Tehran-İrəvan qaradaşlaşması özünü necə də dərhal büruzə verdi!

✦ ✦ ✦

İranda Azərbaycan qarşı gizli düşmənçiliyi (SSRI dönməndə) qorxusundan bizə kəm baxa bilməzdi! müstəqilliyimizə ilk günlərindən olub:

* İrənimizdə radikal dinçilərdən ibarət terrorçu-təxribatçı dəstələr hazırlayaraq maliyyələşdirib, onlardan dövlətimizə qarşı istifadə üçün məqam gözləyib!

* Məşhəd ziyarətinə gedənləri müxtəlif üsullarla ələ alaraq cəzasızlıq fəaliyyətinə sövq edib!

* Birinci Qarabağ müharibəsi dövründə hərbi sirlərimizi öyrənmək Ermənistanla ötürüb!

* Sistemli və məqsədyönlü şəkildə ölkəmizə narkotik maddələr keçirərək gəncləri zəhərləyib, sonra narkotik aludəçilərinin

dən mənfur niyyətlər üçün istifadə edib!

* Azərbaycanda cinayət törədərək İrana qaçmış canlıları himayəsinə alıb, onları ölkəmizə qarşı mürdar təbliğatında və digər əməllərində vasitəyə çevirib!

* İran Ermənistan tərəfindən Şuşanın işğalında birbaşa və yaxından iştirak edib, ona zəruri dəstəyini göstərib!

İkinci Qarabağ müharibəsində də erməni qardaşının yanında yer alaraq bizə bacardığı bütün psixiyyəti etdi:

* Hava məkanını Ermənistanın özünə açaraq hərbi əməliyyatlar dövründə onlara silah-sursat daşınmasına gen-bol şərait yaratdı;

* Ermənistanla və Qarabağa fasiləsiz şəkildə yanacaq, sürtkü yağları, ərzaq daşıyaraq erməni ordusuna kömək göstərdi;

* Uğurlu və sürətli hücum əməliyyatı keçirən Azərbaycan Ordusunun qarşısını Xudafərinde kəsərək bizi xeyli ləngitdi, beləliklə, ermənilərin toparlanmasına, ordumuzun itkisi sayının artmasına səbəb oldu;

* "Ermənistanın sərhədlərinin pozulması İranın "qırmızı xətti"dir deyərək bizə "xox" gölməyə can atdı.

Bu gün də bizə qarşı mürdar əməllərindən əl çəkməyib!

Özü də açıq-aşkar şəkildə:

* Müharibədən dərhal sonra yeni bərpa etdiyimiz dövlət sərhədlərimizin yanında hərbi təlimlər (otuz illik erməni işğal dövründə İran bu ərazilərdə bir dəfə də hərbi təlim keçirməmişdi) yolu ilə bizə yumruq göstərməklə qorxutmaq istədi;

* Yeni istehsalına başladığı PUA-larla Ermənistan ordusunu silahlandırmağa başladı;

* Qafanda tez-tələsik konsulluğunu açaraq erməni qardaşları ilə əlaqələrinin sıxlaşdırıldı və asanlaşdırıldı;

* Azərbaycan qarşı informasiya müharibəsinə, ölkəmiz haqqında yalan və böhtan xarakterli ideoloji təxribatlara rəvac verdi!

* Tehranla İrəvan arasında qaradaşlaşma müqaviləsi bağlayaraq müharibə vəziyyətində olduğu düşmənimizin yanında dayandığını rəsmən bəyan etdi!

* Azərbaycanı məscidləri dağıdan, donuz və mal-qara tövləsinə çevirən Ermənistanın birinci

xanımının fars məscidlərinə ziyarətini təşkil edərək sanki bizə açıq-qişq verdi!

Məşhur bir atalar sözü var: "Milçək bir şey deyil, amma könül bulandırır!"

Biz Müzəffər Ali Baş Komandan İlahəm Əliyevin rəhbərliyi ilə öz yolumuzla məqsədimizə doğru inamla, dayanmadan gedirik!

Torpaqlarımızı aldıq, indi sürətlə bərpa və quruculuq işləri aparırıq, tezliklə Böyük qayıdışa da başlayacağıq!

İran bunu istəmə də, istəməsə də!

✦ ✦ ✦

Fars-molla rejiminin Azərbaycana qarşı terror əməli törətməsi heç də təəcüblü deyil!

Bir dövlət ki öz vətəndaşının qədrini bilməyə, qadınları döyüb-döyüb öldürərək, kişiləri dar ağacından asa, ondan humanizm, mərdlik və kişilik gözləmək olarmı?!

Əsla!!!

İran İnsan Haqları Təşkilatının verdiyi son məlumata görə, ötən ayın əvvəlinə kimi İranda 11-i qadın və 5-i uşaq olmaqla, 565 nəfər adam edilib;

Təşkilatın yanvarın 27-də açıqladığı statistikaya görə, 2023-cü ilin ilk ayında İranda 55 məhkum dar ağacından asılıb.

İran qonşu dövlətlərində terrorçu dəstələri saxlamaq, onları maliyyələşdirib istiqamətləndirməklə dünyada sabitliyi pozmaq, günahsız qanlar axıtmaq, din qardaşlarına bədbaxlıqlar göstərməklə məşğuldur!

Hər il bu mürdar əməllərinə öz vətəndaşlarının boğazlarından kəsərək 16 milyard dollar xərcləyir!

Müsləman dövlətləri arasında mehribanlıq və əməkdaşlıq yaradılmasına hər vətəndaşın əli ilə çalışmalıdır!

Dünya "şisə-müsləmanlar"nın rəhbəri kimi özünü təqdim edən bu dövlət, əslində, islam dinini gözədən salmaqla, dünyada "terrorçu-din" kimi tanıtmaqla məşğuldur!

Bütün bu bəd əməllərinə görə dünyada ən çox sanksiyalara məruz qalan da İrandır!

Amma bu ağır-acının altını sadə İran vətəndaşı çəkir!

Fars-molla rejiminin rəhbərləri isə narkotik və neft qaçaqmalçılığı,

ğ, korrupsiya yolu ilə var-dövlət toplayaraq fırtan yaşayırlar!

Allahın yolunu azanların, terroru dövlət siyasəti səviyyəsinə qaldırmanın müsləman qonşusu ilə terror dili ilə danışmaq niyyəti belə təəcüblü doğurmamalıdır!

Amma İran bir şeyi də unutmalıdır: Bu gün dünya terroru və terrorçu dövlətlərin mövcudluğunu qəbul etmir!

İndi bütün dünya Azərbaycanın tərəfində dayanaraq bu mürdar aksiyanın araşdırılma nəticəsini gözləyir!

Azərbaycan dövləti İran tərəfindən terror hücumunu törədənərlə, habelə bu qanlı əməlin sifarişçilərinin ən qısa müddətdə müayyən edilərək ən sərt şəkildə cəzalandırılmasını qətiyyətlə tələb edir!

Azərbaycan öz tərəfindən günahtarların müəyyənləşdirilərək layiqli cəza almasını təmin etmək üçün müvafiq beynəlxalq mexanizmlərin verdiyi bütün imkanlardan istifadə edəcəkdir.

İran Diplomatik Əlaqələr haqqında Vyana Konvensiyasından irəli gələn bütün tələbləri yerinə yetirməlidir!

Bu, həm də bütün sivil dünyanın tələbidir!

Bəxtiyar SADIQOV

Azərbaycana qarşı hər bir təhdid qətiyyətlə dəf ediləcək

İranda son terroru ona baha başa gələcək

Yanvarın 27-də Azərbaycanın Tehrandakı səfirliyinə edilən hücum, ilk növbədə, İranın terror siyasəti yürütməsi ilə bağlı onilliklərdir söylənilən fikirlərin bir daha təsdiqidir. Bu hadisənin videogörüntüləri, hadisəni törədən şəxsin və binanın hərbi strukturları müxtəlif adlarla, o cümlədən İranın müvafiq qurumlarının hadisənin motivi ilə bağlı ilkin açıqlamalarının məzmunu göstərir ki, bu, əvvəlcədən planlaşdırılmış terror aktıdır.

İranda bütün məkrli planları iflasa uğrayıb

Bu hadisə bir daha təsdiq etdi ki, İran həmişə terror yuvası olub. Bir daha görüldü ki, İran terrora dəstək verən əsas ölkələrdən biridir. Uzun illərdir ki, bu ölkənin hərbi strukturları müxtəlif adlarla, o cümlədən din pərdəsinə bürünərək qonşu dövlətlərin ərazisində terrorçuluq fəaliyyəti ilə məşğuldurlar. İranda molla rejimi qurulandan bəri yaradılan hərbi qurumlar on minlərlə insanı, xüsusən də gəncləri dini inanclarından sui-istifadə edərək terrorçu fəaliyyətə cəlb edib. 3 il əvvəl İraqda ABŞ tərəfindən öldürülən İran İslam İnqilabı Keşikçiləri Korpusunun generalı Qasım Süleymani terrorçu deyildimi? Elə terrorçu olduğu üçün də son aksiyalar zamanı Tehrandakı insanlara onun da heykəlini yandırdılar.

İranda həmişə Azərbaycana qarşı istehsalatçı olub. Fars-molla rejimi

heç vaxt müstəqil Azərbaycan dövlətçiliyinin mövcudluğunu, qonşuluğunda Azərbaycan adlı bir türk dövlətinin olmasını qəbul edə bilməyib. Üstəlik, molla rejimi Azərbaycanın dünyəvi quruluşuna malik olmasını həzm edə bilməyib. Elə buna görə də İran ən müxtəlif vasitələrlə, əsas etibarilə din pərdəsinə bürünərək Azərbaycanda dini terrorçu qruplaşmaların yaradılmasına cəhdlər göstərib. Təbii ki, onların hamısını fəaliyyətinin qarşısını Azərbaycan dövləti tərəfindən alıb və İranın ölkəmizlə bağlı bütün məkrli planları iflasa uğrayıb.

Vətən müharibəsindən əvvəlki dövrlərdə də bu ölkənin din xadimləri zaman-zaman Azərbaycan əleyhinə radikal çağırışlar edib. İran rəhbərliyi özünün vermək istədiyi mesajları həmin ayətullah qiyafəsinə bürünmüş "din xadimləri" vasitəsilə səsələnir.

Tehranın əsl simasının göstəricisi

İranda Azərbaycan qarşı qeyri-səmi və düşmənçilik davranışları Vətən müharibəsi günlərində də ortaya çıxmışdı. Bu ölkə üzə özünü torpaqlarımızın azad edilməsinə sevinmiş kimi göstərsə də, döyüşlərin getdiyi günlərdə Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin irəliləməsinə maneçilik törətməyə cəhd etmişdi. Hələ Birinci Qarabağ savaşı zamanı İran kəşfiyyatı Ermənistanın işğalçı planlarını xəbərdar olub. Bunu ermənilər də etiraf edirlər. Həm o dövrdə, həm də İkinci Qarabağ savaşında İranın Ermənistanla kəşfiyyat materialları ötürməsi barədə məlumatlar var. İrəvanda yeganə Azərbaycan məscidini İranın öz adına çıxması, Şuşadakı Azərbaycan məscidlərinin farslaşdırılması üçün aparılan işlər

göstərdirdi ki, İranın din qardaşlığı başdan-ayağa riyakarlıqdan ibarətdir.

Müharibədən sonra isə İran sanki istehsalatçıya düşdü. Ermənistanla münasibətlərdə xüsusi yaxınlaşma, Qafanda konsulluq açılması, Paşinyanın İrana səfərə dəvət edilməsi, Zəngəzur dəhlizinə qarşı kəskin reaksiyalar, Azərbaycan sərhədləri yaxınlığında davamlı şəkildə keçirilən təlimlər bəzi bəlli höquqəti təsdiq etdi ki, İranın Ermənistanla işğal siyasətinə dəstəyi Fransadan heç də az deyilməmiş. 30 ilə yaxın torpaqlarımızın işğalında qaldığı dövrdə Ermənistanla kəskin reaksiyası olmayan İranın Azərbaycanın öz sərhədlərini bərpa etməsinə qarşı çıxması, Zəngəzur dəhlizinin özünü qırmızı cizgisi hesab etməsi bu ölkənin din qardaş hesab etdiyi Azərbaycana olan qeyri-səmi və düşmənçilik münasibətinin göstəricisidir. Donuz ötni haram sayan İranın rəsmilərinin məscidlərimizdə donuz saxlayanlarla qucaqlaşmaları, onların donuz öti qoxusu verən yanacaqdan öpmələri, hətta onları məscidlərə aparmaları İranın əsl simasının təəcəssümü olub.

Şəhidlərimizin qanında əli olan İran bu dəfə zabitimizin ölümünə səbəb oldu

Özünü islam təvəssübkeşi sayan İranın siyasi dairələri, din xadimləri, hərbçiləri Vətən müharibəsinin başa çatmasından bu yana Azərbaycana qarşı təhdidlərə çıxış edib, hətta ölkəmizə qarşı terrorçu çağırışlar səsələnirdilər. İranın televiziya və ra-

dio kanalları uzun müddətdir ki, ölkəmizə qarşı mədəni terrorla məşğuldurlar.

Yanvarın 27-də Tehrandakı Azərbaycan səfirliyinə edilən terror hücumu bu ölkədəki Azərbaycan istehsalatının, çağırışlarının möntəqi nəticəsidir. Bu terror hadisəsi İranın Azərbaycanla etdiyi düşmənçiliyinin növbəti səhifəsidir. Hadisənin ilk dəqiqələrindən aydın idi ki, İranın terrorun motivini dəyişməyə cəhd göstərəcək. Amma əli avtomatlı şəxsin avtomobillə rahat şəkildə səfirliyə gəlməsi, İranın polisindən ona qarşı heç bir tədbir görməməsi, üstəlik, həmin polis hücumu qarşısını almaq üçün cəhd belə göstərməməsi ondan xəbərlər ki, bu, əvvəlcədən planlaşdırılmış terror hadisəsidir. Həmin vaxt səfirliyimizin digər mühafizəçisi olan Azərbaycan vətəndaşının fədakar davranışı olmasaydı, faciənin miqyası daha böyük ola bilərdi.

Şəhidlərimizin qanında əli olan İran bu dəfə səfirliyimizə terror hücumu təşkil edərək zabitimizin ölümünə səbəb oldu. Bu gün Azərbaycanda İrana simpatiya ilə yanaşanlar, evlərində Xameneyinin şəkillərini asanlar da, bu hadisədən dərslər alıb, nəticə çıxarmalıdır. İranın Azərbaycan dövlətinə olan düşmənçiliyini başa düşüb düzgün mövqe tutmalı, milli təvəssübkeşlik nümayiş etdirməlidirlər.

Səfirliyimizin təhlükəsizliyinin təmin olunmasında İrana etibar yoxdur

Vyana Konvensiyasına əsasən, hər bir dövlət ərazisində olan diplomatik nü-

mayəndəliklərin təhlükəsizliyini qorumağa borcludur. O cümlədən İran da Tehrandakı Azərbaycan səfirliyini qorumaq idi. Səfirlik işçilərini qəbul edən hər bir dövlət bu konvensiyaya qoşulduğu üçün öz öhdəliklərinə sadıq olmalı və bu öhdəliklər çərçivəsində müvafiq təhlükəsizlik tədbirləri görməlidir.

Tehrandakı Azərbaycan səfirliyinə edilən hücum birbaşa terror əməlidir. Görünür odur ki, İran səfirliyimizi terrora qoruyub. Hətta təhlükəsizlik tədbirlərinin gücləndirilməsi üçün dəfələrlə bu ölkənin müvafiq qurumlarına müraciət də olunub, lakin İran məsələyə laqeyd yanaşmış və ona görə hadisənin bütün məsuliyyəti İranın üzərinə düşür.

Bu hadisə onu da göstərdi ki, diplomatik nümayəndəliyimizin təhlükəsizliyi ilə bağlı İrana etibar etmək mümkün deyil. Ona görə Tehrandakı səfirliyimizin fəaliyyəti dayandırılıb və diplomatlar ölkəmizə təxliyə olunublar. "Hər hansı ölkədə diplomatik nümayəndəliyimizin təhlükəsizliyini təmin etməsinə İrana etibarımız yoxdur", - deyərək xarici işlər nazirinin müavini Xələf Xələfov jurnalistlərə açıqlamasında deyib.

Molla rejiminin terrorçu əməlləri Azərbaycan öz yolundan döndərə bilməz. Vətən müharibəsinin qalibiyyətə başa vuran Azərbaycan regiondakı bütün maraqlarını həyata keçirəcək. Azərbaycana qarşı hər bir təhdid qətiyyətlə dəf ediləcək. İranın son terroru isə ona baha başa gələcək.

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

Azərbaycan rəsmi Tehrandan törətdiyi terrora görə cavab gözləyir

Şəhid Orxan Əsgərov torpağa tapşırıldı

Yanvarın 27-də səhər saat 08:30 radələrində Azərbaycan Respublikasının İrandakı səfirliyində baş verən terror nəticəsində şəhid olan səfirliyin mühafizə xidmətinin rəisi, baş leytenant Orxan Əsgərovun nəşi yanvarın 29-da Bakı şəhərinə gətirilib, ailəsinə təhvil verilib. Ötən gün şəhidimiz çoxsaylı ictimaiyyət nümayəndələrinin, dövlət və hökumət işçilərinin, deputatların, ziyalıların və hərbiçilərin iştirakı ilə İkinci Fəxri xiyabanda dəfn olundu.

Şəhidin dəfni saat 12:00-a planlaşdırılırsa da, səhər saatlarından əllərdə çiçək dəstələri olan insanlar İkinci Fəxri xiyabana toplaşdı, dövlətimizə qarşı xaincəsinə törədilən basqına görə İranda dini rejiminə öz kəskin etirazlarını bildirdilər. İnsanlar terrorun qarşısını alarkən həyatını itirən Orxan Əsgərovun ruhuna dualar oxuyurdular.

Gündüz saat 12 radələrində şəhidin nəşi İkinci Fəxri xiyabana gətirildi. Orxan Əsgərova hörmət və ehtiram əlaməti olaraq Azərbaycan Respublikası Müdafiə Nazirliyi Fəxri Qaravul Dəstəsinin hərbi qulluqları fəxri qaravula durdular. Yüksək çinli dövlət rəsmilərinin, ictimaiyyət nümayəndələrinin, şəhidin ailə üzvləri və yaxınlarının iştirakı ilə xain terrorun qurbanı, şəhid baş leytenant son mənzilinə yola salındı.

O.Əsgərovun xatirəsinə ehtiram əlaməti olaraq yayılmış atəşi açıldı və Azərbaycan Dövlət himni səsləndirildi.

Dəfn mərasimində iştirak edən Milli Məclisin deputatı Hikmət Babaoğlu İran səfirliyində törədilən terror aktına münasibət bildirərək dedi:

- Əlbəttə ki, Azərbaycan özünün ağır günlərindən birini yaşayır. Gözləmədiyimiz, qonşu hesab etdiyimiz bir ölkədə diplomatlarımızın qarşı terror törədilir. Biz bu terroru lənətləyirik. İran bu terrora görə həm Azərbaycan xalqına, həm də İranda yaşayan 40 milyon soydaşımıza cavab verməlidir. Necə olur ki, əhəlinin yardım çoxu soydaşlarımız olan bir ölkədə Azərbaycan səfirliyinə qarşı terror aktı törədilir? Azərbaycan xalqı qətiyyətlidir, Azərbaycan dövləti güclüdür. Müzəffər Ali Baş Komandanımız tələb edir ki, İran bu məsələyə cavab versin. İndi tarixin çox mürekkəb mərhələsindən keçirik. Görünür, bu mərhələdə bu ağrıları da yaşamağımız, 44 günlük savaşda şəhidlər və rərək milli məşədimizə çatdıq, ərazi bütövlüyümüzü təmin etdik. Digər məsələləri də həll edəcəyik.

XXI əsrdə dövlətimizin böyük gələcəyi uğrunda Azərbaycan şəhidlər verməyə hazırdır. Ona görə də biz bu mərhələni keçərək əlbəttə ki, Azərbaycan xalqının iradəsinə uyğun olaraq ölkəmizin maraqlarının tam təmin edilməsinə gözləyirik.

Azərbaycan yeni reallıq yaratdı. Ölkəmiz yeni güc mərkəzinə çevrildi. Yeni yaranacaq dünya nizamında Azərbaycanın yeri, rolu, nüfuzu artır. Çox təəssüf ki, İran rejimi Azərbaycanın yaratdığı yeni reallığı qəbul etmək istəmir. Kommunikasiyaların açılması, sülhə qarşılıq. Onun nəticəsi də Azərbaycanın qarşı belə aqressiv terror hərəkətlərinə gətirib çıxarır. Əlbəttə ki, getdiyimiz yolda bu cür hərəkətlər bizə mane ola bilməz.

Səhətimizi Milli Məclisin deputatı Aydın Mirkəzadə ilə davam etdirdik. O dedi:

- Uzun illərdə ki, biz İran rəsmilərindən, yüksək rütbəli iranlı hərbiçilərdən, generalardan, "din xadimlərindən" təhdidlər eşidirdik. Dolayısı ilə İran Azərbaycanın dövlət müstəqilliyini qəbul edə bilmirdi. Yanvarın 27-də İranda səfirliyimizdə baş verən terror aktı indiyə kimi İranda dövlət səviyyəsində Azərbaycanın qarşı aparılan çirkin təbliğatın məntiqi nəticəsi və davamıdır. Bu terror aktı İran xüsusi xidmət orqanları tərəfindən peşəkarcılıqla hazırlanaraq həyata keçirilmişdir. İran bu hərəkətə yol verməklə Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə, müstəqilliyinə, Azərbaycan dövlətinə silahlı qəsd etmiş oldu. Səfirliklərin əraziləri mənsub olduğu dövlətin suveren ərazisi sayılır. Bu silahlı basqına terrorun başqa ad vermək mümkün deyil. Azərbaycan öz dövlət müstəqilliyini, ərazi bütövlüyünü qorumağa qadir dövlətdir. Biz silahlı, şəhid etməklə qorxutmağın mümkün olmadığını görürük İran anlamış olardı. Allah şəhidlərimizə rəhmət etsin. Dövlətin müstəqilliyi, Vətənin bütövlüyü uğrunda şəhid olma ləyaqətli oğullarımız bu vətən durduqca qəblərdə yaşayacaqlar.

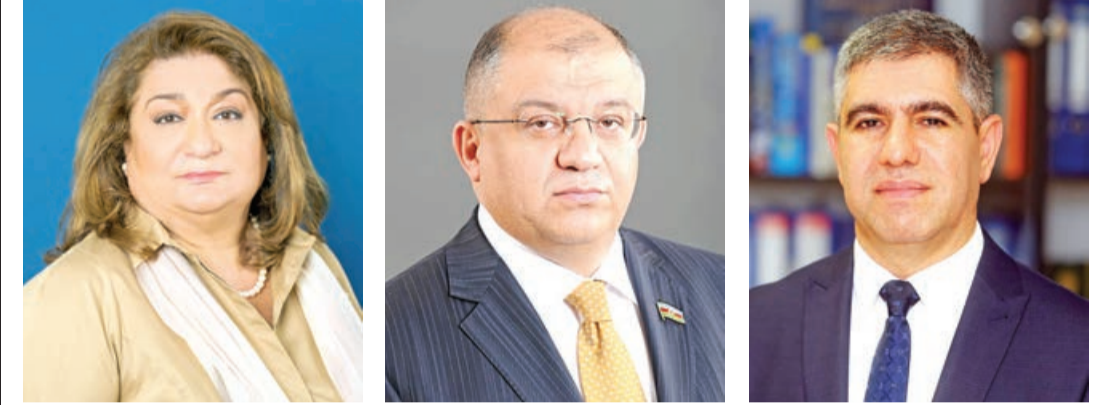
Bu arada dəfndə iştirak edən gənclərin səsləndirdikləri "Şəhidlər ölməz, vətən bölünməz" şüarları bütün xiyabana böyü əks-səda verərək ətrafa yayıldı. Şəhid Orxan Əsgərovun məzarı gül dəstələrinə, müxtəlif təşkilatların, idarə və müəssisələrin, nazirliklərin, dövlət orqanlarının gətirdikləri əkilillərə bülənd olur. Məzarın önündən keçən çoxsaylı insanlar şəhidin ruhuna dualar oxuyurdular.

*Elşən QƏNİYEV,
İlham BABAYEV (foto),
"Azərbaycan"*

Din adı arxasında gizlənən terrorçu dövlət

Azərbaycan səfirliyinə hücumu görə İran məsuliyyət daşıyır

İranda uzun müddətdir aparılan anti-Azərbaycan təbliğatının sonu terrorla nəticələndi. İranda məsələni məişət hadisəsi səviyyəsinə endirmək istəyi, yayındırmaq cəhdləri hadisənin Azərbaycan qarşı terror aktı olması gerçəyini dəyişdirə bilməz. Terrorun qarşısının alınması üçün İran polisi tərəfindən heç bir cəhd göstərilmədiyini kimi hələ də bu ölkədə məsələnin ciddi araşdırılması müşahidə edilmişdir. Azərbaycan isə terror aktını törədənin, eyni zamanda sifarişlərin müəyyən edilməkə layiqli cəza almasını, İranda məsələni ciddi və obyektiv araşdırmasını qətiyyətlə tələb edir.

İran məsuliyyətdən qaçmağa çalışır

Milli Məclisin Komitə sədri Hicran Hüseynova İranda səfirliyimizə hücumla bağlı bildirdi ki, Azərbaycan belə terror aktları ilə dayandırmaq mümkün deyil. O, hadisəni qətiyyətlə pisləyərək bu dəhşətli terror aktını törədən günahkarın layiqli cəza alacağına, məsuliyyətə cəlb olunacağına inandığını qeyd etdi. "Şəhid Orxan Əsgərovun ailəsinə dorin hüznə başsağlığı verir, yaralananların tezliklə sağalmalarını arzulayıram. Bu, son iki ildə Azərbaycanın müxtəlif ölkələrdəki diplomatik nümayəndəliklərinə 5-ci hücumdur", - deyər H.Hüseynova deyir.

Komitə sədri vurğulayıb ki, diplomatik missiyalara edilən istənilən hücum qəbul ediləndir və bu, hücumu məruz qalan ölkənin suverenliyinə, diplomatik toxunulmazlığına edilən təhdiddir, qəbul edilmiş beynəlxalq hüquq norma və prinsiplərinə ziddir. İran Vyana Konvensiyasının tələblərini yerinə yetirməmişdir.

Deputat qeyd etdi ki, İran məsuliyyətdən qaçmağa, həqiqəti olmayan məlumatlar yaymağa, terror aktını "məişət işi" kimi təqdim etməyə çalışır. "İran hökuməti terror aktı ilə bağlı müxtəlif rəy və fikirlərin çap olunmasının qarşısını almaqla, əsl motivləri örtbas edir. Azərbaycan İranda məsələ ilə bağlı obyektiv araşdırma gözləyir. Amma ilk olaraq İran tərəfindən səsləndirilən fikirlərə əsaslanacaq, deyər bilirik ki, buna ümid çox azdır".

Hicran Hüseynovanın sözlərinə görə, region dövlətləri Azərbaycanın Cənubi Qafqazın lider dövləti olduğunu, onun nüfuzunun dünyada artdığını yaxşı anlaşırlar. Ona görə bəzilər belə terror addımları ilə ölkəmizi haqlı mübarizəsindən çəkəndirməyə çalışır, amma bu yolu tutanlar səhv edirlər.

İranda bundan sonrakı əlaqələr rejimin terrorla bağlı hansı addımlar atacağından asılıdır

Milli Məclisin deputatı Sahib Ahiyev qeyd etdi ki, Azərbaycan bütün dövlətlərlə, ilk növbədə də qonşularıyla körpülərin yandırılmasında deyil, dostluqda, hətta Ermənistan kimi bizə düşmənçəsinə yanaşan da əlaqələrin normalaşdırılmasına maraqlıdır. Onun sözlərinə görə, bu, təkə bir millət kimi xarakterizə ediləndən irəli gəlir, həm də iddiası və imkanları üst-üstə düşən, qarşısında böyük üfiqlər açılan pragmatik bir dövlət olaraq belə siyasət yeridir.

Deputat bildirdi ki, öz enerji və resurslarımızı düşmənləri zərərsizləndirməyə deyil, büt

tün gücüylə quruculuq işlərinə, modernləşməyə, nə qədər mümkündürsə, bir o qədər tez inkişaf etmiş ölkələrin sırasına yer almağa yönəlmək istəyirik: "Amma təəssüf ki, bu, hələlik real görünür. Hər baxımdan, o sirdən bizə qarşı düşmənçəsinə hərəkətlərində Ermənistan da böyük ermənistanlar var ki, onlardan da biri İrandır. Bu ölkəyə yanaşmamız rəsmi Tehrandan bizə yanaşmasına adekvat deyil və ola da bilməz. Çünki İran deyəndə göz önünə təkə oradakı dinsiz rejim yox, həm də milyonlarla soydaşımızı götürürük. Biz o realıqdan çıxış edirik ki, ancaq 1935-ci ildən İranda adlanan bu dövləti türklər, soydaşlarımız qurublar.

Ona görə də Tehrandakı səfirliyimizə edilən silahlı basqın, baş verməmiş terror, qarşı tərəfin hadisənin törədilmə səbəbi ilə bağlı məkrli və riyakar açıqlamalarından sonra belə o ölkə ilə diplomatik əlaqələrə tam son qoymadıq".

Sahib Ahiyev qeyd etdi ki, səfirliyimizin əməkdaşlarını Tehrandan təxliyə etsək də, Təbrizdəki konsulluğumuz işləyir. Bu isə o deməkdir ki, oradakı rejimin səfirliyimizin əməkdaşlarını baş verə biləcək növbəti terror aktlarından qoruyacağına, ən əsas da bunda maraqlı olduqlarına əmin deyilik, amma Təbrizə və Təbrizlilərə gümüririk. Bu günün arxasında isə sevgi, eyni soydan olmağımız, o şəhərin adı gələndə hamımızın eyni hissləri yaşamağımızdır.

"İranda əlaqələrin perspektivinə gəldikdə, bu, ilk növbədə, rejimin bundan sonra necə siyasət yeridəcəyindən, baş verməmiş terrorla bağlı hansı addımları atacağından, cənab İlham Əliyevin Seyid İbrahim Rəisi ilə telefon danışıqları zamanı səsləndirdiyi tələblərin nə dərəcədə dəqiq yerinə yetiriləcəyindən asılıdır. Yəni şəffaf araşdırma aparılmalı, bu terror aktının arxasında kimlərin durduğunu aydınlaşdırılmalı, təkə ölə keçirilən ünsür yox, digər cinayətkarlar da haqq etdikləri cəzaları almaldırlar", - deyər deputat bildirdi.

O vurğulayıb ki, Azərbaycan dövləti heç bir şəhidinin qanını yerə qalmağa qoymur və Orxanın da qanı yerə qalmayacaq: "Bizim cavabımız simmetrik yox, assimetrik olacaq. Çünki bəzilərindən - haylardan və onlara biz bir millət deyənərdən, o cür mövqə və davranış sərgiləyənlərdən fərqli olaraq terroru rədd edir, terrorçuları lənətləyirik. Biz "Elçiyə zaval yoxdur" prinsipindən çıxış edən millət və dövlətdir".

Maskası cırılan cənub qonşumuz riskli oyunlar oynayır

Milli Məclisin deputatı Vüqar Bayramov qeyd etdi ki, regionda yeni düzən formalaşır. O vurğulayıb ki, yeni terror riski və İrana etimadın olmaması səbəbindən Azərbaycan Tehrandakı səfirliyini bağlamaq məcburiyyətində qalıb: "İranda ilə qarşılaşan Tehran müsəlman Azərbaycanın İranda səfirliyinin təhlükəsizliyini təmin etmədi. Maskası cırılan cənub qonşumuz riskli oyunlar oynayır. Risk etmə isə heç də hər zaman sonda şampən içmək anlamına gəlməməlidir".

Deputat qeyd etdi ki, Azərbaycan tərəfləri ilə əməkdaşlığı genişləndirir. Tezliklə Azərbaycanın İsraildəki səfirliyinin öz işinə başlayacağını deyər Vüqar Bayramov bildirdi ki, bu, yeni əməkdaşlıq platformasıdır: "Qazanan region olacaq. İtirən isə terroru maliyyələşdirənlər".

*Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"*

Qərbi Azərbaycana qayıdış üçün beynəlxalq zəmanət lazımdır

"Qərbi Azərbaycana qayıdış böyük bir prosesdir. Buna beynəlxalq zəmanətlə yanaşı, Ermənistan dövlətinin də təminatı lazımdır. Sonuncu deportasiya zamanı o ərazilərdən qovulmuş soydaşlarımızın əksəriyyətinin bölgələrdəki evi, əmlakı, mülki əvəzi ödənilmədən əllərindən alınmışdır. Ona görə Qərbi Azərbaycana Qayıdış Konsepsiyasında həmin soydaşlarımızın mülkiyyət hüququnun bərpası olunması məsələsi qoyulub. Eyni zamanda onların torpaq sahələrinin icmalarla qaytarılması məsələsi konsepsiyada öz əksini tapıb ki, Qərbi Azərbaycan İcması olaraq biz təkcə bu köçürülmə prosesində fəal iştirak etməklə işimizi bitmiş hesab etməyəcəyik. Soydaşlarımızın həmin ərazilərə qayıtdıqdan sonra da Qərbi Azərbaycan İcması olaraq fəaliyyətimizi davam etdirəcəyik - təbii ki, beynəlxalq təşkilatlarla, o ərazidə yerləşən, yəni Qərbi Azərbaycan İcmasının etibar etdiyi dövlətin sülhyaratma missiyası ilə bir yerdə. BMT-nin Qaçqınlar üzrə Ali Komissarlığı ilə bir yerdə vətəndaşlarımızın həmin ərazidə təhlükəsiz yaşaması məsələsi həll olunmalıdır".

Bu sözləri AZƏRTAC-a müsahibəsində Qərbi Azərbaycan İcmasının İdarə Heyətinin sədri, Milli Məclisin deputatı Əziz Ələkbərlilə deyib.

O, həmçinin qeyd edib ki, son 200 ildə soydaşlarımız etnik təmizləmələrə, deportasiyalara, soyqırımlara məruz qalaraq həmin coğrafiyalardan zorla köçürüldükdən, çıxarıldıqdan sonra bu ərazilərdəki Azərbaycan izləri ermənilər tərəfindən silinib, məhv edilib. Toponimlərimiz dəyişdirilib, abidələrimiz saxtalaşdırılıb, məhv edilib. Bu ərazilərdəki tarixi-mədəni abidələrimizin vəziyyəti dəyərləndirilməlidir. Onların bərpası məsələsi gündəmə gəlməlidir. Hansı ərazilərə ki, soydaşlarımız köçürüləcək, o ərazilərin toponimlərinin geri qaytarılması, Azərbaycan adlarının bərpası olunması məsələsi də Qayıdış Konsepsiyasında öz əksini tapıb.

"Qərbi Azərbaycana qayıdış könüllü olacaq"

Qərbi Azərbaycan İcmasının sədr müavini Rəhil Həsənin APA-ya müsahibəsi

- Rəhil müəllim, öncəliklə Qərbi Azərbaycana Qayıdış Konsepsiyasının təsdiq edilməsi münasibətilə sizi təbrik edirəm. Söhbətimizə də elə buradan başlayaq: Qayıdış Konsepsiyası nə vəd edirdi?

- Bildiyiniz kimi, cənab Prezidentin Qərbi Azərbaycan İcmasının binasının açılış mərasimindəki tarixi nitqindən sonra bir aydan çox müddətdir ki, biz Qayıdış Konsepsiyasının hazırlanması ilə bağlı müzakirələrə və Azərbaycan ictimaiyyətinə müraciət edərək və verilən təklifləri dəyərləndirərək ortaq müzakirələr əsasında Qayıdış Konsepsiyasını hazırlamışıq. Təhlükəsiz formada qərbi azərbaycanlıların ata-baba torpaqlarına qayıdışı ilə bağlı bütün prosedurları hüquqi cəhətdən özdündə ehtiva edən bu konsepsiyaya yeddi istiqamətli hədəflərdən ibarətdir. Konsepsiyamızın hazırlanmasında əsas məqsədlərdən biri beynəlxalq təhlükəsizliyin təmin edilməsidir. Bilirsiniz, qərbi azərbaycanlılar 1905-1906, 1918-1923, 1948-1953 və nəhayət, 1988-1991-ci illərdə öz yurdlarından qovulublar. Konsepsiyaya bu proseslər nəticəsində yurd-yuvalarından qovulmuş azərbaycanlıların və onların hüquqi varislərinin geri qayıtmasının təmin edilməsi, onların təhlükəsiz şəkildə yaşayışın təmin edilməsi, eyni zamanda, lazım olan iqtisadi-sosial təminatların həyata keçirilməsi, həmçinin Ermənistan hökumətindən tələb etmiş olduğumuz haqlı tələblərimizin yerinə yetirilməsi və bağlı beynəlxalq zəmanətin alınması ilə əlaqədar müddəaları özündə ehtiva edir.

- Qayıdış Konsepsiyası beynəlxalq hüquqdakı hansı qanunları əsas götürür?

- Beynəlxalq Qaçqınlar Konvensiyasında yer alan qaçqınların geri qayıdışına dair müddəalar, Mülki və Siyasi Hüququn Təminatı ilə bağlı Beynəlxalq Pakt, BMT-nin qəbul etmiş olduğu İnsan Hüquqları ilə bağlı Beynəlxalq Konvensiya, eyni zamanda digər bu kimi insan hüquqları və azadlıqların, sərbəst və azad yaşayışın təminatı, həmçinin qaçqınların öz evlərinə qayıdışını təmin edən sənədlər burada əsas götürülüb.

- Rəhil müəllim, illər boyu düşmənçilik şəraitində yaşamış iki xalqın - söhbət azərbaycanlılarla ermənilərdən gedir - birgə yaşayışı ilə bağlı müəyyən problemlər çıxır bilər, bu, aydındır. Bununla bağlı nə düşünürsünüz?

- Haqlıdır. Düzü, birinci mərhələdə Ermənistan hökumətinə güvənirik. Bu baxımdan, prosesin yekunlaşacağı dövrə qədər icma hüquqi varis olduğu üçün qayıdış həyata keçirildiyi müddətdə, həm də qayıdış həyata keçirildikdən sonra belə Ermənistan hökuməti, beynəlxalq təşkilatlar, eyni zamanda bizə quraçaq qanun Ana Vətənimiz olan Azərbaycanın hökuməti və digər strukturlar qarşısında rəsmi, hüquqi zəmanətimizin təmsilçisi olaraq, Qərbi Azərbaycan İcması öz fəaliyyətini davam etdirəcək. Yəni hər hansısa bir problem olacağı təqdirdə, icma rəsmi və hüquqi təmsilçilik missiyasını yerinə yetirəcək.

Biz tarixi ata-baba torpaqlarımızda bilavasitə reintegrasiyanın, reabilitasiyanın tərkib hissəsi olacağına, həm Ermənistan hökuməti BMT tərəfindən və BMT-yə üzv olan bütün dövlətlər tərəfindən təminat əldə edilib, eyni zamanda milli azlıqlarla bağlı üzərinə götürüldüyü öhdəlikləri həyata keçirməsi ilə bağlı məsuliyyət daşımaqdadır. Bu məsuliyyəti dərk edib həyata keçirməsindən ötrü Qərbi Azərbaycan İcması qərbi azərbaycanlıların hüquqlarını və müdafiəsini qoruyan rəsmi bir struktur kimi çıxışma planını özünə hədəf seçib.

Ermənistandan qovulmuş bütün azərbaycanlılar və onların varislərinin vətənlərinə qayıtmaq hüququ var

Qayıdış Konsepsiyası indiki Ermənistan ərazisindən zorla çıxarılan azərbaycanlıların geri qayıtması üçün icmanın həyata keçirəcəyi fəaliyyətin məqsədləri, prinsipləri, hazırlıq və icra tədbirləri üçün ümumi çərçivəni müəyyən edir. Bundan başqa, konsepsiyada o da bildirilir ki, qərbi azərbaycanlıların könüllü şəkildə, təhlükəsiz şəraitdə və ləyaqətlə öz yurdlarına qayıdışını bilmələri üçün müvafiq verifikasiya və zəmanət mexanizmi olan, eləcə də hüquqi baxımdan məcburi olan beynəlxalq razılaşma əldə edilməlidir.

Bu barədə Trend-ə müsahibəsində Qərbi Azərbaycan İcmasının mətbuat katibi Ülviyyə Zülfiqar bildirib.

O qeyd edib ki, icma BMT-nin Qaçqınlar üzrə Ali Komissarlığı ilə birlikdə, təbii qaydada mümkün olan bütün beynəlxalq standartlar əsasında, eləcə də Azərbaycan hökuməti və Ermənistan hökuməti ilə təmaslar şəraitində qayıdışın detallı planını hazırlamağa çalışacaq.

"İndiki Ermənistan ərazisindən qovulmuş bütün azərbaycanlılar və onların varislərinin öz vətənlərinə qayıtmaq hüququ var. Bu, onların haqqıdır. Son 200 ildə başımıza gələn müsibətlərdən dolayı icma təhlükəsizlik məsələlərində əlbəttə ki, Ermənistan hökumətinə etibar etmərik. Bu təbii. Ona görə də konsepsiyamıza da qeyd olunur ki, müvafiq mandatla beynəlxalq təhlükəsizlik missiyası qayıdış olacaq ərazilərə yerləşdirilməlidir. Həmçinin missiya bizim - yəni qərbi azərbaycanlıların etimad göstərdiyi ölkələrin qüvvələrindən ibarət olmalıdır. İcmamız da missiyanın mandatının formalaşdırılması və idarə edilməsi üzrə formata maraqlı tərəf kimi təmsil olunmalıdır", - deyər o vurğulayıb.

Yolumuz Qərbi Azərbaycanadır

İndiki Ermənistan ərazisindən qovulmuş azərbaycanlıların təhlükəsiz və ləyaqətli şəkildə tarixi yurdlarına qayıdışı dövlətimizin milli prioritetidir

"Əminəm ki, gün gələcək və Qərbi Azərbaycandan olan soydaşlarımız, onların yaxınları, uşaqları, nəvələri tarixi diyarımız olan Qərbi Azərbaycana qayıdacaqlar. Mən əminəm ki, bu gün gələcək və əminəm ki, qərbi azərbaycanlılar böyük coşqu və həvəslə öz doğma torpaqlarına qayıdıb orada yaşayacaqlar".

Vaxtilə yurddan deportasiya edilən yüzminlərlə Qərbi Azərbaycandan olan soydaşımıza tezliklə tarixi torpaqlarına qovuşacaqlarının şad xəbərini ötən il dekabrın 24-də Prezident İlham Əliyev bu sözlərlə müjdələmişdi.

Qərbi Azərbaycandan olan bir qrup ziyalı ilə sözügedən tarixdəki görüşündə dövlət başçısı İlham Əliyev onu da vurğulamışdı ki, Qarabağ münasibəti həll olunduqdan sonra indi bizim gündəliyimizdə duran məsələ budur: "Əlbəttə ki, Qarabağ münasibəti həll olunmayana qədər bu haqda danışmaq, bəlkə də, tez idi. Ancaq məncə, bu gün biz vaxt itirməməliyik. Qayıdış Konsepsiyası hazırlanmalıdır".

Sülhün bərqərar olunmasına xidmət edən konsepsiya

Dövlət başçısının həmin mühüm tapşırığının üzərindən ötən bir aylıq qısa müddət ərzində indiki Ermənistan ərazisindən qovulmuş azərbaycanlıların təhlükəsiz və ləyaqətli şəkildə, sülh yolu ilə geri qayıtmasının təmin edilməsi ilə bağlı Qayıdış Konsepsiyası hazırlanaraq təsdiqlənib və ictimaiyyətə təqdim olunub.

Bu konsepsiya indiki Ermənistan ərazisindən zorla çıxarılmış azərbaycanlıların geri qayıtması üçün "Qərbi Azərbaycan İcması"nın (İcma) həyata keçirəcəyi fəaliyyətin məqsədləri, prinsipləri, hazırlıq və icra tədbirləri üçün ümumi çərçivəni müəyyən edir. Konsepsiya beynəlxalq hüquqa, aidiyyəti dövlətdaxili hüquqa, tarixi faktlara əsaslanaraq, ədalət və sülhün bərqərar olunmasına xidmət edir.

Tariximizin xanlı səhifələri

Azərbaycan xalqı ötən iki əsr ərzində silahlı münaqişələr, işğal, etnik təmizləmə, zorla köçürmə və soyqırımlardan böyük əziyyət çəkib. Azərbaycanlıların vaxtilə mütləq əksəriyyət təşkil etdiyi indiki Ermənistan ərazisindən tamamilə qovulması 1991-ci ildə başa çatdırılıb. Aparılmış etnik təmizləmə nəticəsində indiki Ermənistan ərazisində qovulmuş azərbaycanlılar, Azərbaycanlılara qarşı törədilmiş etnik təmizləmə əksər hallarda dövlət orqanlarının sistemli fəaliyyəti ilə zorakılıq, soyqırım, kütləvi qətləmə və insanlıq əleyhinə digər cinayətlər və insan hüquqlarının kobud pozulması yolu ilə həyata keçirilib. Bu proses 1905-1906, 1918-1921, 1948-1953 və 1987-1991-ci illərdə xüsusilə şiddətli və amansız olub. Bu aktların, o cümlədən 1918-1921-ci illərdə "Ermənistan respublikası", "Dağlıq Ermənistan respublikası" adlanan qurumların, Sovet İttifaqının, ələlxüsus, Zəngəzur daxil olmaqla, azərbaycanlıların üstünlük təşkil etdiyi bir çox bölgələri Ermə-

nistana vermiş və yüz min azərbaycanlının Ermənistandan deportasiyası barədə irəli qərar imza atmış SSRİ-nin bədnam rəhbəri İosif Stalin və Ermənistan SSR-in 1987-1991-ci illərdə törətdiyi əməllərin nəticələri hələ də qalmaqaldır. Ermənistan adlanan ərazidə azərbaycanlılar məxsus olan tarixi və mədəni irs, o cümlədən məscidlər və qəbiristanlıqlar kütləvi şəkildə dağıdılıb, yer adları dəyişdirilib, azərbaycanlılara qarşı sistematik xarakterli irqi ayrı-seçkilik həyata keçirilib.

Düzgün müəyyənəndirilmiş hədəf

İcmanın konsepsiyası ilə həyata keçiriləcək fəaliyyətin əsas məqsəd və prinsipləri sırasında indiki Ermənistan ərazisindən qovulmuş azərbaycanlıların könüllü şəkildə, təhlükəsiz şəraitdə və ləyaqətlə öz yurdlarına qayıdışını bilmələri üçün müvafiq verifikasiya və zəmanət mexanizmi olan və hüquqi baxımdan məcburi olan beynəlxalq razılaşmanın əldə edilməsi, geri qayıtma prosesinin müvafiq təhlükəsizlik, humanitar, sosial-iqtisadi yardım proqramları ilə təminat altına alınması, geri qayıtmış əhəlinin yenidən qovulmasına, onlara qarşı hər hansı ayrı-seçkilik həyata keçirilməsinə və zorla vurulmasına imkan verməmək üçün beynəlxalq monitorinq, hesabatlıq, təhlükəsizlik, müdaxilə və digər zəruri fəaliyyətin bərqərar edilməsi və sair kimi məsələlər yer alıb.

Konsepsiyada vurğulanı ki, qayıdış prosesi qərbi azərbaycanlıların qovulmadana əvvəlki məskunlaşma konfigurasiyasını bərpa etməlidir. Qovulmuş azərbaycanlıların qayıdış zamanı müxtəlif bəhanə və hüquqi fondlarla pərkəndə səpələnməsi cəhdləri irqçiliyin bir forması və reintegrasiyaya mane olan zərərli yanaşma kimi rədd ediləcək. Bu prinsiplərdən yayınma ancaq aidiyyəti şəxslərin sərbəst iradəsi və razılığı əsasında baş verə bilər.

Beynəlxalq hüquqi çərçivə və zəmanət

Mühüm bir məqamı vurğulayaraq ki, qərbi azərbaycanlıların hüquqlarının sülh yolu ilə təminatı üçün əsas şərtlərdən biri beynəlxalq

müstəvidə fəallığı artırmaqdır. Bu baxımdan soydaşlarımızın öz dedə-baba yurdlarına qayıdışının təmin edilməsi istiqamətindəki məsələlərin beynəlxalq gündəliyə daxil edilməsi istiqamətində mühüm işlər görülməlidir. Ötən il qərbi azərbaycanlı ziyalıları görüşü zamanı Prezident İlham Əliyev bu məsələyə xüsusi diqqət çəkmişdi: "Hesab edirəm ki, ildə bir dəfə, ya da iki ildən bir Bakıda Qərbi Azərbaycanla bağlı beynəlxalq konfrans keçirilməlidir. Biz özümüz üçün dost saydığımız ölkələrdən alimləri, arxeoloqları, tarixçiləri dəvət edəcəyik ki, mötəbər bir beynəlxalq konfrans keçirək, bunu təqdim edək. Yəni bir çox addımlar atılmalıdır ki, bu mövzu gündəlikdən çıxmasın, əksinə, bu mövzu beynəlxalq gündəliyə daxil edilsin".

Sözügedən vacib məsələ də konsepsiyada mühüm vəzifə kimi əks olunub. Göstərilib ki, indiki Ermənistan ərazisindən azərbaycanlıların qovulması məsələsini presedentsiz ədalət-sizlik kimi beynəlxalq ictimaiyyətin gündəliyinə gətirmək, bu vəziyyətin davam etməsinə beynəlxalq sülh və təhlükəsizliyə təhdid kimi qəbul etməyə nail olmaq və davamlı sülh və ədalətin bərqərar olması üçün azərbaycanlıların geri qayıtma hüququnu təmin edən, hüquqi baxımdan məcburi olan, müvafiq verifikasiya və zəmanət mexanizmini həyata edən qərar və razılaşmaların əldə edilməsi ilk vəzifədir.

Eləcə də icma qayıdış prosesini nizamlı və effektiv şəkildə həyata keçirmək məqsədilə müvafiq beynəlxalq icraçı tərəfdən tapmaq üçün sory göstərmək. Bu tərəfdən BMT-nin Qaçqınlar üzrə Ali Komissarlığının olmasına üstünlük verilməlidir.

Beynəlxalq təhlükəsizlik missiyasının qayıdış olacaq ərazilərə yerləşdirilməsi zəruridir

"Ermənistan Respublikası özünün milli hüquqi çərçivəsində azərbaycanlı icmasına əlçatan etməli, azərbaycanlıların bərabər hüquqlarını təmin etməli, onların ana dillərində təhsil almalarına, qanunvericilik, icra və məhkəmə orqanlarında Azərbaycan dilindən istifadəsinə imkan yaratmalı və azərbaycanlıların hüquqlarının qo-

runmasını tam təmin etmək məqsədilə özünün qanunvericiliyinin təkmilləşdirilməsi üçün müvafiq beynəlxalq qurumların hüquqi məsləhət, monitorinq və nəzarət mexanizmi çərçivəsində icma ilə konstruktiv dialoqa başlamalıdır", - deyər konsepsiyada qeyd olunub.

Soydaşlarımızın təhlükəsizliyinin təmin olunması məsələsi də sənədə yer alıb. Bildirilib ki, Ermənistan hökumətinin azərbaycanlı əhaliyə qarşı etnik əsaslarla genişmiqyaslı və sistemlik zorakılıq törətməsi olması səbəbindən icma təhlükəsizlik məsələlərində bu dövlətə etibar etmir və ona görə də müvafiq mandatla və qərbi azərbaycanlıların etimad göstərdiyi ölkələrin qüvvələrindən ibarət beynəlxalq təhlükəsizlik missiyasının qayıdış olacaq ərazilərə yerləşdirilməsini zəruri hesab edir.

Qayıdış konsepsiyasında mülkiyyət məsələləri, reintegrasiya və reabilitasiya, mədəni irsin bərpası və qorunması, etnik icmalararası bərabərliklə bağlı məsələlər də hərtərəfli əks olunub.

Qərbi azərbaycanlıların da yurd həsrəti bitəcək

Ötən il dekabrın 24-də, öz ad günündə Qərbi Azərbaycan İcması üçün yeni binanı hədiyyə etdiyi zaman Prezident İlham Əliyev əminliklə söyləmişdi ki, bu yer icma üçün təsədüfən seçilməyib, rəmzi mənəsi var: "Bu binada yerləşmiş qarabağlılar artıq Qarabağa ya qayıdıblar, ya da qayıtmağa hazırlanırlar. Burada yerləşən qərbi azərbaycanlılar da qayıdacaqlar, ışıllar".

Böli, Prezident İlham Əliyevin qətiyyəti və əzmi sayəsində cəmi 44 gün ərzində torpaqlarını işğaldan azad edərək Qarabağa və Şərqi Zəngəzura Böyük qayıdışı gerçəkləşdirən Azərbaycan dövləti indi də qərbi azərbaycanlıların öz doğma torpaqlarına qovuşmaları üçün məqsədyönlü siyasət və təşkilatlanma işi həyata keçirir.

Əminlik ki, tarixi ədalətin bərpasına yönəlməmiş bu qətiyyətli siyasət tezliklə bəhrəsini verəcək və Qərbi Azərbaycanlıların bərabər hüquqlarımızın da yurd həsrəti bitəcək.

Yasəmən MUSAYEVA,
"Azərbaycan"

"Dəmir yumruq"la Zəngəzurdan Naxçıvana doğru...

Ötən əsrin 90-cı illərində Azərbaycanın bütün bölgələrində başlayan təlatümlər, problemlər manganosi Naxçıvanda daha ağır fəsadlar yaratdı. Həmin dövrdə Bakıda və Naxçıvanda baş verən qanlı qarşılaşmaların bütövləşməsinə, düşmənə qarşı birgə mübarizə aparmağın həlli yollarını tapmaq zəruri etdi. Doğma ana balaşından ayrı düşən kimi Naxçıvan da paytaxt Bakıdan aralı düşmüşdü. Blokada vəziyyətində yaşayışı getdikcə çətinləşən naxçıvanlıları düşüdüylü bələdlərdən xilas etmək üçün müdrik bir şəxsiyyət - Heydər Əliyevin Naxçıvana qayıdışı ürəklərdə sonsuz ümidlərin cürcüməsini sürətləndirdi. Xalq Heydər Əliyevin ətrafında sıx birləşdi.

İnformasiya blokada, elektrik enerjisinin fasilələrlə verilməsi, təbii qazın kəsilməsi Naxçıvan əhalisinin gün-güzeranını daha da çətinləşdirdi. Qışda çörək növbəsinə dayanmağın isə çətinliyi hamıya məlumdur. Hələ soyuqdan əziyyət çəkən əhəlinin ekilən ağacları baltalayıb yandırmaları demirdi. Heydər Əliyev Naxçıvanın ağır günlərində qıraq işığında əhəlinin yaşayışını yaxşılaşdırılması üçün lazımı qərarlar çıxarıb, onları əl-ələ verib çətinliyə birgə sənə görməyə çağırırdı.

O çətin illərdə böyük müsibətlərdən alınacaq çıxan naxçıvanlılar böyük lider Heydər Əliyevin ətrafında sıx birləşdi, saf məfkurə, təmiz əmal uğrunda mübarizədə birlik nümayiş etdirdilər. Xalqın liderinə olan sonsuz inamı, güvəni öz parlaq nəticələrini göstərdi. Həmin çətin dövrdə ni-

zamnı tapmayan bir çox məsələləri Ümummilli Lider Heydər Əliyevin layiqli siyasi varisi, ölkə Prezidenti İlham Əliyev həll etdi. 44 günlük Vətən müharibəsində xalqımızın 30 illik torpaq həsrətinə son qoyuldu. Azərbaycanın mübariz övladları canları, qanları bahasına düşməyə ağır həmlə yeritib torpaqlarımızı geri aldı. "Dəmir yumruq" əməliyyatının səs-sədası sərhədlər aşdı. İgidlərimizin şücaəti dünyaya yayıldı. Xalq-ordu birliyi vətən təəssübü çəkən hər kəsi ətrafında sıx birləşdirdi.

Bu gün qarşıda duran vacib məsələlərdən biri də vaxtilə müsəlman-türk əhəlinin yaşadığı tarixi Azərbaycan torpağı olan Zəngəzur dəhlizinin açılmasıdır. Bu dəhliz keçən əsrin 20-ci illərində sovet Rusiyası tərəfindən Ermənistanla birləşdirilib. Zəngəzur dəhlizinin açılmasının çox

böyük əhəmiyyətini nəzərə alan Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev deyib: "Müharibənin nəticələrindən biri də əlbəttə ki, bu gün müzakirə mövzusu olan Zəngəzur dəhlizidir. Zəngəzur dəhlizi tarixi nailiyyətdir. Üçtərəfli Bəyanatda xüsusilə bu məsələnin əks olunması bizim, eyni zamanda, siyasi qələbəmizdir. Hazırda Zəngəzur dəhlizinin fəaliyyəti istiqamətində fəal işlər aparılır, bir çox təkliflər var, artıq bir çox nəqliyyat-kommunikasiya layihələri masa üzərindədir, müzakirə edilir və bu, bizim növbəti tarixi uğurumuz olacaqdır".

Hələ sovet hakimiyyəti illərində, 1941-ci ildə Sovet İttifaqı tərkibində olarkən dövlətin dəmir yollarının tərkib hissəsi kimi Mincivan-Ordubad xətti tikilib istifadəyə verilib, o dövrdə Moskvaya təkə Azərbaycan, Ermənistan və Naxçıvanla deyil, həm də muxtar respublikadakı Culfa dəmir yolu vasitəsilə İrəvan dəmir yolu şəbəkəsi ilə birləşdirərək, SSRİ ilə İrəvan Fars körfəzindəki limanların arasında tranzit yük daşınmalarına imkan yaradılmışdı. Lakin 1988-ci ildə Ermənistanın Azərbaycana qarşı əsassız torpaq iddiaları ilə başlayan məlüm hadisələr dəmir yolunun Ermənistanın Mehri rayonundan keçən hissəsinin tamamilə dağıdılmasına səbəb oldu.

Şərqi Zəngəzurla Naxçıvanı birləşdirəcək nəqliyyat kommunikasiyalarının açılması həm milli, həm regional, həm də beynəlxalq nəqliyyat əlaqələrinin inkişafında mühüm rol oynayacaq. Bizim ölkəmiz üçün bu dəhliz, ilk növbədə, Azərbaycan torpaqlarını birləşdirmək baxımından çox əhəmiyyətlidir ki, bu da Naxçıvanda sosial-iqtisadi inkişaf tempinin bütövlükdə ölkə ilə həməhəng olmasına, Azərbaycan vətəndaşlarının rahat hərəkətinə imkan verəcəkdir. Bundan başqa, Ermənistan 30 illik nəqliyyat və iqtisadi blokadadan çıxacaq, bu ölkəyə xarici investisiya axını sürətlənəcək. Həmçinin dəhliz çox böyük turizm potensialına malik Cənubi Qafqaz regionunda bu sahənin və region dövlətlərinin sosial-iq-

tisadi inkişafında mühüm rol oynayacaq. Həmçinin uzun illər ərzində region dövlətləri arasında normal əlaqələr olmadığından mümkünkənsüz hala gəlmiş Azərbaycan, Türkiyə, Gürcüstan, Rusiya, Ermənistan və İran arasında insanların və yükklərin qarşılıqlı rahat daşınmasını təmin edəcəkdir. Dəhlizdən perspektivdə İran vasitəsilə Yaxın Şərqi ölkələri də istifadə edə bilərlər. Ən nəhayət, Zəngəzur nəqliyyat dəhlizi Avropa ilə Asiyanı birləşdirən ən optimal istiqamətlərdən biri olacaq ki, bu da onun beynəlxalq əhəmiyyətini özündə ehtiva edir.

Zəngəzur dəhlizinin açılması Naxçıvanla Azərbaycanın digər bölgələrinin birləşməsi, Türkiyə ilə Azərbaycanın, eləcə də digər türk dövlətlərinin arasında quru və dəniz yolu əlaqələrinin yaradılması üçün ən ideal imkandır. Bu imkanların reallaşması üçün Prezident İlham Əliyev tərəfindən həyata keçirilən mühüm infrastruktur layihələr Naxçıvanı gözəl bir məkana çevirəcək, inkişaf etmiş ölkələrlə ticarət əlaqələri daha da möhkəmlənəcək.

Adilo SƏFƏROVA,
Azərbaycanın Əməkdar mədəniyyət işçisi, Naxçıvan Televiziyaının əməkdaşı

REGIONLAR

Gəncədə içməli və tullantı su infrastrukturlarının yenidən qurulması davam edir

Regionların sosial-iqtisadi inkişafı IV Dövlət Proqramı çərçivəsində Gəncə şəhərinin içməli və tullantı su infrastrukturlarının yenidən qurulması layihəsinin icrası davam edir. Hazırda paylayıcı şəbəkələrin tikintisi və sayğaclaşma işləri aparılır.

2023-cü ildə layihənin icrası çərçivəsində görülməli işlər Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin "Azərsu" ASC-nin nümayəndələri ilə ətraflı müzakirə edilmişdir. ŞH-in başçısı Niyazi Bayramov bildirmişdir ki, Gəncənin sosial-iqtisadi inkişafında içməli su və kanalizasiya infrastrukturunun yenidən qurulması mühüm

əhəmiyyət kəsb edir: "Ötən müddətdə yeni şəbəkələrin yaradıldığı ərazilərdə əhəlinin içməli su təchizatı əhəmiyyətli dərəcədə yaxşılaşmışdır. Gəncədə içməli və tullantı su şəbəkələrinin yenidən qurulması şəhərin sosial-iqtisadi inkişafına, əhəlinin məişət şəraitinin yaxşılaşdırılmasına töhfələr verir".

"Azərsu" ASC-nin sədr müavini Etibar Məmmədov isə qeyd etmişdir ki, Gəncənin içməli su tullantı su infrastrukturlarının yenidən qurulması dövlət başçısının xüsusi diqqətindədir: "Azərbaycan hökuməti və Almaniyanın KfW Bankının birgə maliyyə dəstəyində "Açıq Kommunal İnfrastruktur Proqramı II" layihəsi

çərçivəsində başlanılan işlər hazırda dövlət investisiyası hesabına davam edir".

"Azərsu" ASC-nin departament rəisinin müavini Ceyhun Məmmədovun çıxışından isə məlum olmuşdur ki, Gəncə şəhərini dayanıqlı və keyfiyyətli içməli su ilə təmin etmək üçün Göygöl su mənbəyində məhsuldarlığı saniyədə 200 litr olan yeni drenaj sistemi yaradılıb:

"Gəncə şəhərində həcmi 4000 kubmetr olan su anbarı tikilib və mənbədən anbara qədər 24,3 kilometr uzunluğunda magistral su kəməri çəkilib. Eyni zamanda Qızılqaya su mənbəyində bərpa-yenidənqurma işləri aparılıb, ümumi tutumu 12 min kubmetr olan 3 su anbarı, 11 kilometr magistral su xətləri inşa edilmişdir. Gəncə şəhərinin içməli su tələbatının böyük hissəsi Şəmkirçay su anbarı hesabına təmin olunur. Su anbarının yaxınlığında məhsuldarlığı sutkada 140 min kubmetr olan avtomatlaşdırılmış qurğuya və buradan Gəncə şəhərinə 27,5 km Şəmkirçay-Gəncə magistral su kəməri inşa edilmişdir".

Məlumat üçün bildirək ki, layihəyə əsasən, Gəncədə 855 kilometr içməli, 813 kilometr tullantı su şəbəkəsinin yaradılması nəzərdə tutulur. İçməli və tullantı su şəbəkələrinin yenidən qurulması işləri mərhələli şəkildə həyata keçirilir. İndiyədək içməli su şəbəkəsinin 375, tullantı su şəbəkəsinin isə 330 kilometrlik hissəsi inşa edilmişdir. Təsdiqlənmiş layihəyə uyğun olaraq 2023-cü ildə 16 kilometr içməli, 19 kilometr tullantı su xətləri və kollektorların inşası nəzərdə tutulur. Gəncədə yaranacaq tullantı sularının təmizlənilməsi zərərli təsirlərdən qorumaq üçün Gəncədə Samux rayonu ərazisində məhsuldarlığı sutkada 110 min kubmetr olacaq təmizləyici qurğunun inşası planlaşdırılır.

S.ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Ölkədə kənd təsərrüfatı məhsullarının yığımı başa çatıb

Aqrar sahədə məhsul yığımı artıq yekunlaşıb. Ancaq "kəndlinin işi sona çatıb" demək olmaz. Çünki onun bir əli il boyu, yəni məhsul yetişdirilib toplanandan sonra da torpağın üstünlükdədir. Əkinçinin qayğıları qışın bu oğlan çağında da bitib-tükənmir. Bu fəsilə, adətən, payızlıq bitkilərin səpinə aparılır. Heyvandarlar isə mal-qaranı yazda salamat çıxarmaq üçün çalışırlar. Belə baxanda heç yazda da bir o qədər qalmaq olmaz.

Dövlət Statistika Komitəsi məlumat verir ki, 2022-ci il üzrə istehsal olunan kənd təsərrüfatı məhsullarının faktiki qiymətlərlə ümumi dəyəri 10 milyard 984,2 milyon manatdır. Bunun 5 milyard 446,2 milyon manatlığı heyvandarlıq, 5 milyard 538 milyon manatlığı bitkiçilik məhsullarının payına düşür.

2021-ci illə müqayisədə kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı 3,4, o cümlədən heyvandarlıq məhsulları üzrə 3,4, bitkiçilik məhsulları üzrə isə 3,3 faiz artıb. 2022-ci ildə qarğıdalı da daxil olmaqla, 985,7 min hektar sahədən (hər hektardan orta hesabla 31,3 sentner olmaqla) ilkin çəkiddə 3 milyon 161,3 min ton donqullu və donlu paxlalı bitkilər toplanıb ki, bu da 2021-ci illə müqayisədə 6 faiz azdır.

Ötən il istehsal olunmuş donqullu və donlu paxlalı bitkilərin 1 milyon 736,1 min tonunu (54,9 faizini) buğda təşkil edib. Buğdanın məhsuldarlığı 31,9 sentner olub. Bundan əlavə, 1 milyon 743,3 min ton və ya 2021-ci ilə nisbətən 1,2 faiz çox kartof, 1 milyon

Dənli və dənli paxlalı bitkilərin istehsalı azalıb

823,3 min ton (0,4 faiz çox) tərəvəz, 469,3 min ton (2 faiz çox) bostan məhsulları, 1 milyon 253,1 min ton (4 faiz çox) meyvə və giləmeyvə, 212,6 min ton (1,3 faiz çox) üzüm, 1 min ton (15 faiz az) yaşıl çay yarpağı, 29,4 min ton (13,8 faiz çox) gümbəxan, 321,8 min ton (12,1 faiz çox) pambıq, 222,7 min ton (15,3 faiz çox) şəkər çuğunduru və 5,1 min ton (21 faiz az) tütün yığılıb.

Ölkədə 2023-cü ilin məhsulu üçün payızlıq bitkilərin kütləvi səpinə başa çatmaq üzrədir: 2022-ci il dekabrın 24-ü vəziyyətinə 1 milyard 54,7 min hektar sahədə don və yaşıl yem üçün payızlıq bitkilər səpilən. Səpinə aparılmış sahənin 98,7 faizini və yaxud 1 milyon 41,1 min hektarı don üçün

payızlıq bitkilər təşkil edib. Bunun da 646,2 min hektarı buğda, 394,8 min hektarı arpa, 0,1 min hektarı isə çovdar əkinlərinin payına düşür.

2021-ci ilin eyni dövrü ilə müqayisədə don üçün payızlıq bitkilərin səpinə sahəsi 2,5, o cümlədən buğdanın səpinə sahəsi 7,3 faiz artıb, arpanın səpinə sahəsi 4,6 faiz azalıb.

Heyvandarlığa gəldikdə, ötən il 2021-ci illə müqayisədə diri çəkiddə ot istehsalı 3 faiz artaraq 628 min ton, süd istehsalı 1,9 faiz artaraq 2 milyon 264,7 min ton, yumurta istehsalı 9,8 faiz artaraq 2 milyon 18,1 milyon ədəd, yun istehsalı 2,3 faiz azalaraq 15,8 min ton, barama istehsalı 31,4 faiz azalaraq 341,4 ton olub. Keçən il

hər inək və çamışdan orta hesabla 1731 kiloqram (2021-ci ildə 1709 kiloqram) süd sağılıb.

İlkin məlumata görə, 2023-cü il yanvarın 1-i vəziyyətinə ölkə üzrə 7 milyon 772,1 min baş qoyun və keçi, 2 milyon 628,6 min baş iribəşli mal-qara, o cümlədən 1 milyon 288,7 min baş inək və çamış olub. İribəşli mal-qaranın 49 faizini inək və çamışlar təşkil edib.

Ötən il quşçuluq müəssisələrində diri çəkiddə 78,6 min ton quş əti və 880 milyon ədəd yumurta istehsal olunub. Ümumilikdə bu müəssisələr üzrə cəmi quşların sayı 10 milyon 886,6 min baş olub.

"Azərbaycan"

Azərbaycanın kənd təsərrüfatında digər sahələrlə yanaşı, üzümçülük də mühüm rol oynayır. Əlverişli təbii-coğrafi şərait hələ qədimlərdən Azərbaycanda üzümçülüğün inkişafına imkan yaratmış və hətta bəzi bölgələrdə bu təsərrüfat sahəsi əhəlinin əsas məşğuliyyəti olmuşdur.

Ötən əsrin 70-ci illərində bir çox rayonlar, o cümlədən Tovuz üzümçülük üzrə ixtisaslaşmış, iqtisadi cəhətdən gəlirli olan bu sahənin inkişafı istiqamətində böyük uğurlara nail olmuşdur.

Statistik məlumata görə, həmin vaxtlar rayonda 10 min hektar üzüm bağı olmuş, 120 min ton məhsul istehsal edilmişdir. Rayonda 12 şərəb zavodu fəaliyyət göstərmişdir. Təəssüf ki, sonralar M.Qorbaçovun məlum antialkoqol kampaniyası nəticəsində Tovuzda da üzüm bağları kortəbii şəkildə məhv edilmiş və nəticədə bu gəlirli sahə sıradan çıxmışdır.

Lakin Azərbaycan müstəqillik qazandıqdan sonra ölkədə üzümçülüyə maraq yenidən artmışdır. "2012-2020-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında üzümçülüğün inkişafına

Üzüm yenə tovuzluların üzünü güldürür

Ötən il rayonda 21,7 min tondan çox üzüm toplanmışdır

dair Dövlət Proqramı"nın qəbulundan sonra keçmiş üzümçülük rayonlarında, o sıradan Tovuzda bu sahəni dirçəltmək üçün kompleks tədbirlər görülmüşdür. İlk növbədə yerli şəraitə uyğun məhsuldar üzüm sortları tingləri yetişdirilmiş, beton dayaqların istehsalı mənimənilmiş, yeni salınmış bağlar suvarma suyu ilə təmin olunmuş, təcrübəli mütəxəssislər işə cəlb edilmişlər.

Hazırda rayonda 11 fiziki və hüquqi şəxs bu işlə məşğul olur. Onlardan biri Aşağı Quşçu kənd sakini Cavad İmamverdiyevdir. O, müxtəlif bölgələrdən gətirdiyi üzüm sortlarını cəlb edərək yeni sortlar yaradır. "Alfonsa", "Şalfe", "Melored" belə sortlardandır. Söz düşmüşkən qeyd edək ki, hazırda rayonda 822,4 hektardan çox üzüm bağı var. Onun 13,9

hektarı keçən il salınıb. Üzüm bağlarının 680,4 hektarı süfrə, 142 hektarı isə texniki sortdur. 2022-ci əkin ili üçün mövcud olan 755 hektar barverən üzüm bağının hər hektarından 288,1 sentner olmaqla, 21751 ton məhsul toplanmışdır ki, onun da 18438 tonu süfrə, 3313 tonu texniki üzüm sortlarıdır. Məhsuldarlığı əvvəlki ildəkindən xeyli çox olmuşdur.

Sabir ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Göygöldə "Oyuncaqsız uşaq, işsiz xanım" qalmaq

Göygöl rayon Gənclər evində Gənclər Fondunun "İdeyanı Reallaşdır-2022" gənclərin fərdi qrant müsabiqəsinin qalibi olan "Oyuncaqsız uşaq, işsiz xanım qalması" layihəsinin təqdimatı keçirilib.

Təqdimatda layihənin müəllifi Sənəm Qasımovanın çıxış edərək diqqət çatdırıb ki, məqsədləri peşə təhsili almaşına və kifayət qədər bacarığı olmasına baxmayaraq, öz qabiliyyətlərinin və imkanlarının fərqində olmayan və ya haradan başlamalı olduğunu bilməyən gənc xanımların fərdi məşğulluğuna dəstək göstərmək, gənclərdə peşə təhsilini yeni baxış tərzinin formalaşmasına tökan verməkdir.

Tədbirdə iştirak edən qonaqlar layihənin rayonda yaşayan gənc xanımların fərdi məşğulluğunun təmin edilməsindəki əhəmiyyətini, eləcə də onların əmək bazarına cəlb olunmasında mühüm rol oynayacağını vurğulamışlar.

Naftalanda açıq havada yeni idman qurğuları istifadəyə verilib

Son illər Naftalanda idmanın inkişafına xüsusi fikir verilib. Şəhərin müxtəlif ərazilərində açıq havada idman qurğularının istifadəyə verilməsi naftalanlı gənclərin idmana olan marağını daha da artırır.

Bu günlər Heydər Əliyevin adı daşıyan parkda, açıq havada müxtəlif idman qurğuları istifadəyə verilməmişdir. Bu qurğulardan təkərlə yerli yeniyetmə və gənclər deyil, şəhərə gələn qonaqlar da istifadə edirlər.

Gələcəkdə şəhərin digər ərazilərində də bu cür idman qurğularının quraşdırılması nəzərdə tutulur.

"Azərbaycan"

Şəkinin kəndinə internet xətti çəkilib

"Aztelekom" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti (MMC) Şəkinin Kiçik Dəhno kəndində GPON texnologiyası əsasında genişzolaqlı xidmətlər təqdim etməyə başlayıb.

MMC-dən AZƏRTAC-a bildirilib ki, yaşayış məntəqəsində "Aztelekom"un yeni texnologiyaların tətbiq olunması ilə şəbəkələrin genişləndirilməsi layihəsinin icrasına 2021-ci ilin oktyabrında başlanılıb. Kənddəki şəbəkədəki bütün köhnəlmiş rabitə dirəkləri yeniləri ilə əvəz edilib, fiziki kəməllərin əvəzinə fiber-optik kəməllər çəkilib. Texniki imkanları məhdud olan TDM stansiyasının yerinə 6144 montaj tutumlu IP multimedia sistemli Optik Xətt Terminalı (OLT) istismara verilib. Kiçik Dəhno kəndinin bütün məhəllə və küçələrinə fiber-optik kabel şəbəkəsi çəkilib, evlərin yaxınlığında texniki normalara uyğun məsafədə optik paylayıcı qutular quraşdırılıb.

Rəsmi statistikaya əsasən, Kiçik Dəhno kəndində 2800 ev təsərrüfatı var. 2022-ci ilin sentyabr-dekabr aylarında mövcud TDM stansiyasının 869 abunəçisi OLT stansiyasına miqrasiya olunub, 450 sakinin mənzilində yeni telefon və internet xətti çəkilib. Hazırda kənddə 1319 GPON istifadəçisi var. Kiçik Dəhno kəndindəki hər bir ev təsərrüfatının müqavilə əsasında GPON şəbəkəsinə qoşulması üçün texniki imkanlar mövcuddur.

◆ Fermerlərə tövsiyə

Fevral-mart aylarında taxılçılıqda hansı işlər görülməlidir

Mərkəzi Aran və Şirvan-Salyan, Dağlıq Şirvan, Qazax-Tovuz iqtisadi rayonlarında havaların son vaxtlar sabit keçməməsi, atmosfer temperaturunun artması nəticəsində taxılçılıqda vaxtından əvvəl kolların müəhəddə olunu. Aparılan müşahidələr göstərir ki, hazırda taxıl sahələrində aktiv kolların fazasının başlanğıcıdır.

Bununla əlaqədar olaraq taxılçılıqda məşğul olan fermerlərə tövsiyə olunur ki, taxıl əkin sahələrində bitkilərdə aktiv kolların gətirdiyi zaman torpaq analizlərinin nəticələrinə uyğun olaraq hektara 100-150 kq fiziki çəkiddə ammonium şorası səpilərək dərhal vegetasiya suvarması aparılmalıdır.

Ammonium şorası olmadıqda təqdirə 10 kq karbamid gübrəsini suda həll edib və 100 qr mis kuporosu litr su-

ya əlavə edərək həm də pas və digər xəstəliklərin qarşısını almaq məqsədilə il çiləmə aparmaq lazımdır.

Taxıl əkin sahələrində əlaq otları (turpəng, tonqal otu, yabani vələmir, güllül, qanqal və s.) müşahidə olunan zaman onlara qarşı mübarizə tədbiri olaraq herbisidlərdən istifadə etmək tövsiyə olunur. Mübarizə tədbiri aparılan zaman bitkilərin herbisidindən stres təsirinə qorumaq məqsədilə istifadə olunan herbisidin işi məhluluna 15 kq ammonium şorası və yaxud 8-10 kq karbamid gübrəsi öncədən suda həll edilərək əlavə olunmaqla çilənməsi məqsəddə müvafiqdir.

Taxıl əkin sahələrində vaxtında zərərvericiləri və xəstəlikləri müəyyən etmək məqsədilə bitki mühafizə əməkdaşları fermerlərə il bərgə intensiv fitosanitar müşahidələri aparmalı, hansı ərazilərdə sirayətlənmiş müşahidə olunsay, dərhal həmin ərazilərdə kimyəvi mübarizə tədbirləri həyata keçirilməlidir.

"Misli"nin Azərbaycanda fəaliyyətə başlamasından bir il keçir

Azərbaycanın qanuni lotereya təşkilatçısı və idman mərc oyunları operatoru "AzərLotereya" ASC-yə məxsus "Misli" brendinin fəaliyyətə başlamasından bir il ötür. 2022-ci ilin 17 yanvarında istifadəyə verilən "Misli" brendi altında məntəqələr və "misli.az" saytı fəaliyyət göstərir.

"Misli" birillik fəaliyyəti dövründə bir sıra önəmli layihələrə imza atıb. Onların arasında futbol üzrə Azərbaycan Premyer Liqasının (Misli Premyer Liqası - red.) baş sponsorluğunu xüsusi qeyd etmək olar. Daha əvvəl "Bakı Marafonu-2022" və "Goal+ Summer Festival"ın təşkilinə dəstək olan "Misli" futbol üzrə 2022-ci il dünya çempionatının ölkə üzrə yayımının baş sponsoru olub.

Hazırda ölkə ərazisində 180-dən çox "Misli" məntəqəsi fəaliyyət göstərir. Paytaxt Bakıda və regionlarda açılan məntəqələrdə yüzlərlə insan çalışır. Xüsusi konseptual dizaynla bəzədilən, oyunçular üçün həyəcan və şans dolu atmosfer yaradılan bu məntəqələrdə həm idman mərc oyunlarını oynamaq, həm lotereyalar alaraq şanslarını sınaqmaq, həm də idman yarışlarını canlı izləmək imkanı var.

"Misli.az" saytı və eyniadlı mobil tətbiq isə yüz minlərlə istifadəçiyə daha geniş seçim imkanı təqdim edir. İdman mərc oyunları, virtual idman oyunları, elektron "Poz-Qazan" oyunları, "Ekspress Keno", "Super Keno" kimi lotereya biletlərini də onlayn şəkildə "misli.az"da əldə etmək mümkündür. Bir il ərzində yüz minlərlə

istifadəçi "misli.az"da təqdim olunan oyunlarda iştirak edib. Artıq "Binqo" oyununu da "misli.az"da onlayn oynaya bilərsiniz. İllərdir həyəcanla gözlənilən bu oyun qısa müddət əvvəl oyunların siyahısına daxil edilib.

Qeyd edək ki, yaşı 18-dən yuxarı şəxslər həm "Misli" məntəqələrində, həm də "misli.az"da təqdim olunan oyunlarda kö-nüllü şəkildə iştirak edə bilərlər. "Misli.az" veb-saytı ilə bərabər "İOS" "And-

roid" proqram təminatlarını dəstəkləyən telefonlardan "misli.az"a rahat və sürətli şəkildə üzv olub mərc etmək və lotereya oynamaq mümkündür.

Əlavə olaraq, "Misli"nin bir illiyinə həsr olunmuş sürprizlərdən yararlanmaq üçün bu gün "misli.az"ın instaqram və feysbuk hesablarını ziyarət etməyi unutmayın.

Səbuhi BAYRAMOV,
"Azərbaycan"

Öskürəklə müşahidə olunan infeksiya

Xəstəliyin xroniki hal almaması üçün həkim müayinəsindən keçmək lazımdır

Payız və qış aylarında havanın dəyişən olması, hətta mövsümə uyğun temperaturda keçməsi kəskin respirator virus infeksiyalarının yayılmasına və yoluxanların sayının artmasına səbəb olur. Virus infeksiyaları özünü baş, boğaz və əzələ ağrıları, halsızlıq, yüksək hərarət, burun tıxanlığı və öskürək kimi əlamətlərlə büruzə verir.

Son həftələrdə həkimə müraciət edənlərin əksəriyyəti bitməyən öskürəkdən şikayət edirlər. Öskürək kəskin respirator xəstəliklərin əsas əlaməti hesab edilir və hava-damcı yolu ilə bəzi infeksiya faktorların digər şəxslərə yayılmasına səbəb olur. Fizioloji olaraq öskürək orqanizmin yuxarı tənəffüs yollarının qıcıqlanması nəticəsində verdiyi qoruyucu cavabdır. O, ağciyərlərin xaricdən gələn kimyəvi, mexaniki və ya temperatur fərqliliyi yaradan faktorlara qarşı yaranan refleksidir. Bədənin müdafiə mexanizmləri arasında önəmli yer tutan öskürək uzun müddət davam etdikdə isə insanın ömək qabiliyyətini aşağı salır.

Bəs öskürək hansı xəstəliklərin əlamətləridir? Hansı hallarda müxtəssisə müraciət olunmalıdır?

Eyni anda bir neçə virusa yoluxma kəskin fəsadlar törədir

Mərkəzi Nefçilər Xəstəxanasının Terapiya şöbəsinin müdiri, tibb üzrə fəlsəfə doktoru həkim-pulmonoloq Ədalət Abdullayev deyir ki, kəskin respirator virus infeksiyaları əsasən yuxarı tənəffüs yollarını zədələyir: "Bu da öskürəyə, boğaz ağrılarına səbəb olur. Son zamanlar

yayılan infeksiyalar aqressiv forma daşıyır. Təəssüflər olsun ki, bunu konkret hansı virusun törətdiyini diferensiasiya edə bilmirik. Yüksək ehtimalla bir neçə virusun qarışığı belə kəskin fəsadlar yaradır. Ona görə də adi soyuqdəymə hesab etdiyimiz xəstəliklər belə çox ağır keçir".

Ə.Abdullayev qeyd edir ki, qrip əksəriyyətimizin düşündüyünün əksinə ağır xəstəlikdir: "Dünyanın əksər ölkələrində olduğu kimi, ölkəmizdə də qrip son həftələr artıb. Qripi əsas göstəricisi 39 dərəcə və yuxarı hərarət, möhkəm baş və ümumi bədən ağrıları, bəzən burun tıxanlığıdır. Respirator infeksiyalarda isə, əksinə, daha çox burun axmaları, boğaz ağrıları və öskürək özünü göstərir. Bu, diferensiasiya üçün önəmlidir".

Pulmonoloq bildirir ki, öskürəyin əmələ gəlməsinin müxtəlif səbəbləri ola bilər: "Tənəffüs yollarının zədələnməsi, ürək-damar problemləri və plevral boşluqda maye yığılması öskürəyə səbəb ola bilər. Eyni zamanda tənəffüs yolları ilə əlaqəsi olmayan reflü-özofagit kimi xəstəliklərdə mədə möhtəviyyətinin yemək burusuna qalxaraq oradan nəfəs yollarına düşməsi də çox kəskin öskürək yarada bilər. Həmçinin beynin təzyiqini və ürək ritmini tənzimləyən bəzi dərmanlar da öskürəyə səbəb olur".

zım-ləyən bəzi dərmanlar da öskürəyə səbəb olur".

Müalicə kortəbii olmamalıdır

Son həftələrdə öskürəklə bağlı müraciətlərin artdığını söyləyən Ə.Abdullayev deyir ki, onları böyük əksəriyyəti respirator infeksiyalarla bağlıdır: "Öskürək şikayəti ilə bağlı hər yaşdan olan xəstələr müraciət edirlər. Lakin uşaqlar, yaşlılar, hamilələr və yanaşı xəstəliyi olanlar daha böyük risk altındadır. Hətta öskürək bəzən elə kəskinləşir ki, həssas qrupa aid olanlar huşlarını itirirlər".

Pulmonoloq bildirir ki, xəstəlik bitdikdən sonra öskürəyin xroniki hala çevrilməsi yaxşı əlamət deyil: "Xəstəlik bitəndən sonra öskürək dayanmalıdır. Yox, oğor o, bir neçə ay davam edirsə, bu o deməkdir ki, xəstəlik tam müalicə olunmayıb. Yaxud həmin şəxslərdə xroniki xəstəlik var və virus onu kəskinləşdirib. Ümumiyyətlə,

hər bir kəskin xəstəlik bir ay müddətində müalicə olunmayanda xroniki formaya keçir. Bunu kəskin fazada müalicə etmək lazımdır".

Ə.Abdullayev onu da xüsusilə vurğuladı ki, öskürəyin səbəbləri çox olduğundan mütləq həmin sahənin müxtəssisinə müraciət olunmalıdır: "Öncə öskürəyin səbəbi tapılmayıb. Bundan sonra müalicəni təyin etmək asandır. Lakin səbəbi dəqiqləşdirildikdən sonra kortəbii edilən müalicənin heç bir xeyri yoxdur. Ona görə də səbəb həkim tərəfindən müəyyən olunaraq ona uyğun müalicə aparılmalıdır. Quru öskürək üçün dərmanlar bir qrupdur, bəlgəmli öskürək üçün ayrı. Bəlgəmli öskürək hər hansı bir bəlgəmgətirici öskürək dərmanı alıb qəbul etsə, bu onun öskürəyini kəscək, lakin xəstədə boğulma və tənəffüsün müşahidə olunacağı. Bu isə daha ağır fəsadlaşmalara səbəb ola bilər".

Ülkər XASPOLADOVA,
"Azərbaycan"

"Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti balansında olan "Professor Gül" və "Merkuri-1" bərə gəmilərinin MAN 6T23LH köməkçi mühərriklərinin ehtiyat hissələrinin satın alınması məqsədi ilə müsabiqə elan edir

Müsabiqədə iştirak etmək istəyən şəxslər www.asco.az sahifəsinə daxil olmaqla elanlar bölməsindən əlavə sənədləri və ətraflı məlumatı əldə edə bilərlər. Mürciət üçün son müddət 10 fevral 2023-cü il saat 17:00-dəkdir.

Sənədlər Azərbaycan dilində, 2 nüsxədə (əsl və surəti) tərtib olunmalıdır (xarici dildəki tender təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə edilməlidir).

Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunan zərflər açılmadan geri qaytarılacaqdır.

Ünvan: Bakı şəhəri, Mikayıl Useyinov küçəsi 2
Əlaqə telefonu: (012) 404-37-00, daxili: 1071

Tender komissiyası

Əlaqə telefonları:

BAŞ REDAKTOR
Bəxtiyar SADIQOV

Qəbul otağı - 539-68-71, Beynəlxalq həyat, idman və informasiya şöbəsi - 539-63-82, 432-37-68
Baş redaktor müavinləri - 538-86-86, 434-63-30, 539-72-39 İnsanitar siyasət şöbəsi - 538-56-60
Məsul katib - 539-43-23, İctimai əlaqələr şöbəsi - 539-49-20, 538-31-11
Məsul katib müavinləri - 539-44-91, Fotoilustrasiya şöbəsi - 538-84-73
Parlament və siyasət şöbəsi - 539-84-41, 539-21-00, Kompüter mərkəzi - 538-20-87, 538-42-32, 538-35-55, Mühəsiblik - 539-59-33

AZ 1073, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, "Azərbaycan" Nəşriyyatı, IV mərtəbə

www.azerbaijan-news.az
contact@azerbaijan-news.az
azreklam@mail.ru

Qeydiyyat № 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnməmiş, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəəsində çap edilmişdir

Qəzetə dərc üçün göndərilən materiallar Azərbaycan dövlətinin mövqeyinə uyğun olmalıdır

Gündəlik rəsmi dövlət qəzeti

Tiraj 4975
Sifariş 249

Qiyəti 40 qəpik

OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ!

"AZƏRBAYCAN" qəzetinə
abunə yazılışı davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır. Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatçı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC (012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Azərmətbuatçı" ASC (012) 441-19-91, (050) 322-33-17
"Qaya" firması (012) 566-77-80, (050) 214-40-53
"Region Press" MMC (055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Səma-M" MMC (012) 594-09-59
"Ziya" LTD (012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC (012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC (055) 819-09-26

1 illik -124,80 (yüz yirmi dörd manat səksən qəpik) **manat**
6 aylıq - 62,40 (altmış iki manat qırx qəpik) **manat**
3 aylıq - 31,20 (otuz bir manat iyirmi qəpik) **manat**

Hörmətli oxucular!

Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzləşsəniz, (012) 539-59-33 nömrəli telefona zəng vura bilərsiniz.

"Azərişiq" ASC-nin sədri Vüqar Əhmədov İsmayılı şəhərində vətəndaşları qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Cənab İlham Əliyevin vətəndaşların şəhər və rayonlarda qəbulunun keçirilməsinə dair tapşırığına uyğun olaraq "Azərişiq" ASC-nin sədri Vüqar Əhmədov yanvarın 30-da saat 10:00-da İsmayılı şəhərində İsmayılı və Ağsu rayonlarından olan vətəndaşları qəbul edib. Qəbul "Azərişiq" ASC-nin İsmayılı Elektrik Şöbəsinin inzibati binasında keçirilib.

Qəbul mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları və digər idarəetmə qurumlarının rəhbərlərinin şəhər və rayonlarda vətəndaşların qəbulu cədvəlinə əsasən baş tutub.

Qəbuldan əvvəl Ümummilli Lider Heydər Əliyevin İsmayılı şəhərindəki

abidəsi ziyarət olunaraq önünə gül dəstələri qoyulub və əziz xatirəsinə dərin ehtiram ifadə edilib.

Qəbul zamanı qurumun fəaliyyət istiqamətlərinə uyğun olan müvafiq müraciətlər cavablandırılıb, qaldırılan bəzi məsələlərin yerində həlli ilə bağlı tədbirlər görüldü, həlli axtarışına tələb edən məsələlərə bağlı yazılı müraciət qeydə alınıb və aidiyyəti şöbələrin icraatına göndərilib. Vətəndaşlar bölgələrdə qəbulla bağlı göstərdiyi diqqət və qayğıya görə Azərbaycan Prezidentinə minnətdarlıqlarını ifadə ediblər.

"Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti balansında olan "Şirvan-2", "Z.Hacıyev" və "Şirvan" kran gəmilərinin Deutz BF6M1015MC köməkçi mühərriklərinin ehtiyat hissələrinin satın alınması məqsədilə müsabiqə elan edir

Müsabiqədə iştirak etmək istəyən şəxslər www.asco.az sahifəsinə daxil olmaqla elanlar bölməsindən əlavə sənədləri və ətraflı məlumatı əldə edə bilərlər. Mürciət üçün son müddət 09 fevral 2023-cü il saat 17:00-dəkdir.

Sənədlər Azərbaycan dilində, 2 nüsxədə (əsl və surəti) tərtib olunmalıdır (xarici dildəki tender təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə edilməlidir).

Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunan zərflər açılmadan geri qaytarılacaqdır.

Ünvan: Bakı şəhəri, Mikayıl Useyinov küçəsi 2
Əlaqə telefonu: (012) 404-37-00, daxili: 1071

Tender komissiyası

"Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti balansında olan "Şəki" bərə gəmisinin MAN 6K45GFCA baş mühərrikinin ehtiyat hissələrinin satın alınması məqsədi ilə müsabiqə elan edir

Müsabiqədə iştirak etmək istəyən şəxslər www.asco.az sahifəsinə daxil olmaqla elanlar bölməsindən əlavə sənədləri və ətraflı məlumatı əldə edə bilərlər. Mürciət üçün son müddət 08 fevral 2023-cü il saat 17:00-dəkdir.

Sənədlər Azərbaycan dilində, 2 nüsxədə (əsl və surəti) tərtib olunmalıdır (xarici dildəki tender təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə edilməlidir).

Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunan zərflər açılmadan geri qaytarılacaqdır.

Ünvan: Bakı şəhəri, Mikayıl Useyinov küçəsi 2
Əlaqə telefonu: (012) 404-37-00, daxili: 1071

Tender komissiyası

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

"Azərbaycan" qəzeti redaksiyasının kollektivi Azərbaycan Respublikasının İrandakı səfirliyinə silahlı hücum zamanı səfirlik əməkdaşı

ORXAN RİZVAN OĞLU ƏSGƏROVUN
şəhid olmasından kədərləndiyini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznlə başsağlığı verir.

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri Şeyxülislam Allahşükür Paşazadə və Milli Məclisin deputatı Cavanşir Paşazadə Baş nazirin sabiq müavini

ƏSGƏR MƏMMƏDOVUN
vəfatından kədərləndiklərini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznlə başsağlığı verir.

Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının sədri, Milli Məclisin deputatı Səttar Möhbəliyev və AHİK-in kollektivi Azərbaycan Respublikasının İrandakı səfirliyinə silahlı hücum zamanı səfirlik əməkdaşı

ORXAN RİZVAN OĞLU ƏSGƏROVUN
şəhid olmasından kədərləndiklərini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznlə başsağlığı verir.

Müdfəio sənayesi naziri Mədət Quliyev və nazirliyin kollektivi Azərbaycan Respublikasının İrandakı səfirliyinə silahlı hücum zamanı səfirlik əməkdaşı

ORXAN RİZVAN OĞLU ƏSGƏROVUN
şəhid olmasından kədərləndiklərini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznlə başsağlığı verir.

Azərbaycan Respublikası Prokurorluğunun kollektivi Bakı şəhər prokurorluğunun Prokurorluqda istintaqa nəzarət şöbəsinin prokuroru Vaqif Süleymanova atası

İSMAYIL MÜƏLLİMIN
vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznlə başsağlığı verir.

Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyasının Rəyasət Heyəti və kollektivi Azərbaycan Respublikasının İrandakı səfirliyinə silahlı hücum zamanı səfirlik əməkdaşı

ORXAN RİZVAN OĞLU ƏSGƏROVUN
şəhid olmasından kədərləndiklərini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznlə başsağlığı verir.

"Aqrarkredit" Səhmdar Kredit Təşkilatının İdarə Heyəti və kollektivi Problemi Kreditlərlə İş Departamentinin direktoru Rəşid Məmmədova qardaşı

MÜBARİZ MƏMMƏDOVUN
vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznlə başsağlığı verir.